

**Formació i treball en xarxa
en societats complexes**
Miquel Àngel Essomba i Daniel Muntané
(coordinadors)
Fundació Jaume Bofill, 2009

EXPERIMENTACIONS D'ALTRES TITULACIONS D'EDUCACIÓ – TEORIA*



*Recull de les fitxes de les experimentacions que s'han dut a terme a les aules de les universitats catalanes participants en el Projecte TRAMA, durant el curs 2007-2008

Títol de l'experimentació	El cas d'en Joan
Assignatura	Organització Escolar i Atenció a la Diversitat
Titulació	Pedagogia
Professors que imparteixen l'assignatura	Cristina Laborda Molla
Universitat i facultat	Universitat Autònoma de Barcelona, Facultat de Ciències de l'Educació

1. IDENTIFICACIÓ DE L'EXPERIMENTACIÓ

1.1. Competències que es treballen amb l'experimentació

1. **(Sí)** Projectar l'educació com una tasca comunitària i, alhora, projectar les funcions del professional de l'educació com un treball en xarxa.
2. **(Sí)** Incorporar el territori en l'acció educadora i l'acció educadora en el territori.
3. **(Sí)** Desenvolupar un treball interdisciplinari i interprofessional en/sobre el conjunt del territori més enllà de la pròpia institució i/o àmbit en el qual es treballa.

1.2. Breu descripció de l'experimentació

L'experimentació es tracta de l'aplicació d'un estudi de cas que compara els processos d'intervenció educativa des de dos paradigmes educatius diferents. A partir de la descripció del cas des de les dues perspectives diferenciades, l'estudiant ha de donar resposta individualment a cinc preguntes prèviament detallades. A partir de les aportacions individuals, es procedeix a l'anàlisi general dins el grup classe.

2. EXPLICACIÓ DE L'EXPERIMENTACIÓ

2.1. Agents implicats

Els agents implicats són la professora i els estudiants de l'assignatura.

2.2. Descripció dels continguts

Es treballa sobre els beneficis de la inclusió educativa per damunt dels plantejaments de la integració. En aquest cas, s'intenta demostrar com el treball en xarxa de diferents agents (escola, especialistes —tant els interns del centre educatiu com els externs—, família, etc.) i en diferents contextos millora els processos de diagnòstic i, consegüentment, les possibilitats d'èxit en processos d'intervenció educativa en persones amb NEE (necessitats educatives específiques), atès que l'obertura en l'anàlisi contextual i la participació de diferents agents enriqueix el diagnòstic i, en conseqüència, dóna més claus per a l'adequació d'objectius i processos educatius a les característiques i necessitats de l'alumne.

2.3. Descripció del procediment i metodologia utilitzats

Com ja s'ha comentat, la pràctica intenta reflectir els avantatges del treball en xarxa dins el marc teòric de la inclusió educativa com l'opció més adient per atendre la diversitat. Es descriuen els processos d'intervenció educativa d'un mateix cas des de dues òptiques diferents: la de la integració educativa (donant-li un caràcter marcadament reduccionista) i la de la inclusió (amb un sentit col·laboratiu dels diferents agents implicats). Els estudiants han de reflexionar i respondre individualment unes preguntes prèviament determinades per la professora i, a partir de les respostes individuals, es procedeix a una anàlisi i reflexió a nivell de gran grup, on es contraposen les diferents aportacions dels estudiants. Les preguntes en qüestió fan reflexionar l'alumne respecte a diferents aspectes: què preocupa realment la tutora del nen; on es busquen les causes de les seves dificultats en el procés d'ensenyament-aprenentatge; en què consisteixen les valoracions que li fan; qui i com fa aquestes valoracions, i a qui s'adreça l'acció educativa. Aquestes qüestions han de ser respostes doblement (en funció de cadascuna de les dues històries).

2.4. Descripció de l'avaluació

L'avaluació de la pràctica es fa en funció del grau d'idoneïtat de les respostes i del nivell d'aprofundiment en l'anàlisi comparativa d'ambdós models d'intervenció. En principi, es valora l'aportació individual (recollida per escrit en la graella de respostes) i, més endavant, la participació activa en el debat (no només com a tal, sinó valorant la qualitat de les aportacions). Aquesta participació oral pot ajudar a millorar la qualificació obtinguda en la part escrita.

3. CRITERIS I ORIENTACIONS PER A LA POSADA EN PRÀCTICA

3.1. Criteris i orientacions de caràcter didàctic

No consta

3.2. Criteris i orientacions de caràcter organitzatiu

No consta

3.3. Criteris i orientacions de caràcter relacional

No consta

3.4. Recursos

No consta

Títol de l'experimentació	Jornades d'Educació de la Facultat de Ciències de l'Educació i Psicologia de Tarragona
Assignatura	Economia de l'Educació
Titulació	Pedagogia
Professors que imparteixen l'assignatura	Joan Martínez i Manent
Universitat i facultat	Universitat Rovira i Virgili, Facultat de Ciències de l'Educació i Psicologia

1. IDENTIFICACIÓ DE L'EXPERIMENTACIÓ

1.1. Competències que es treballen amb l'experimentació

- X Projectar l'educació com una tasca comunitària i, alhora, projectar les funcions del professional de l'educació com un treball en xarxa.
- X Incorporar el territori en l'acció educadora i l'acció educadora en el territori.
- X Desenvolupar un treball interdisciplinari i interprofessional en/sobre el conjunt del territori més enllà de la pròpia institució i/o àmbit en el qual es treballa.
- X Dissenyar, desenvolupar i avaluar projectes de treball integrat, d'acord amb diferents graus de complexitat i en sintonia amb la competència transversal de saber fer projectes.

1.2. Breu descripció de l'experimentació

L'assignatura d'Economia de l'Educació inclou la realització d'un treball en grup que fins ara s'ha desenvolupat a partir dels supòsits que presenta el grup.

La Facultat de Ciències de l'Educació i Psicologia cada curs organitza les Jornades d'Educació. Es proposa que el seu disseny, l'organització i la gestió general i econòmica esdevinguin una de les opcions del treball pràctic de l'assignatura.

La pràctica que s'exposa és el punt de partida vers una interacció educativa entre els processos de formació acadèmica, els recursos educatius de la facultat i, posteriorment, el teixit social i el Projecte educatiu de la ciutat.

La proposta de treballs d'Economia de l'Educació que es fa als alumnes d'aquesta assignatura inclou tots els àmbits de treball necessaris per a l'organització i la gestió de l'activitat Jornades d'Educació, els quals seran fets pels diversos grups de treball d'acord amb les seves orientacions i els seus interessos formatius.

Els grups que no s'interessin per aquest tema podran optar per seleccionar-ne un altre d'entre una llista de propostes d'algunes associacions de la ciutat que, per les seves característiques, tenen dificultats per redactar els seus projectes.

Els projectes elaborats s'exposaran en un espai adient de la ciutat, amb la col·laboració del Projecte Educatiu de Ciutat de Tarragona, a fi de donar a conèixer la iniciativa i promoure noves propostes de projectes per part de les entitats de la ciutat.

2. EXPLICACIÓ DE L'EXPERIMENTACIÓ

2.1. Agents implicats

Professor de l'assignatura.

Tema: Jornades d'Educació

- Els professors responsables de la cooperació amb l'organització de la Setmana de l'Educació (habitualment dos responsables i entre sis i deu col·laboradors).
- Els i les estudiants dels ensenyaments de Mestres, Pedagogia i Educació social, que són els qui seleccionen el tema i organitzen l'activitat.
- El Projecte Educatiu de Ciutat (PEC) des de fa dos anys col·labora incorporant a les Jornades d'Educació la jornada «Educació i Ciutat Educadora», amb l'objectiu de fer arribar a la ciutat les Jornades d'Educació i alhora que el Projecte Educatiu de Ciutat sigui present en les Jornades d'Educació. En el futur es preveu que l'actual activitat del PEC generi altres activitats educatives en el marc de l'educació permanent de la ciutadania, de manera que esdevinguin dos àmbits paral·lels que conflueixin en una activitat conjunta.

Tema: cooperació amb les entitats de la ciutat

A través del PEC es durà a terme la difusió d'aquesta opció, i la coordinació amb l'entitat financera (fundació de les caixes o altres) que assumeixi la promoció del projecte i l'exposició. En funció de l'interès socioeducatiu dels projectes es proposarà a les entitats financeres la possibilitat de dotar els projectes presentats amb un ajut, total o parcial, per a la seva realització.

2.2. Descripció dels continguts

1. Concepte, fonaments i valor del coneixement de la ciència econòmica i de l'Economia de l'Educació.
2. Economia de l'Educació: concepte, classificació, continguts, funcions i valor econòmic de l'educació.
3. Interrelacions entre economia i educació.
4. Metodologia de la planificació educativa.
5. La relació de l'Economia de l'Educació i el tercer sector, els moviments socials, la immigració i la diversitat cultural.
6. Els costos i beneficis de l'educació.
7. Aplicacions del càlcul de costos i beneficis de les activitats educatives.
8. Fonts de finançament de l'educació.
9. Eines tecnològiques per a la planificació, presentació, organització, gestió i avaluació econòmica.

10. Planificació, comptabilitat, càlcul de costos, gestió econòmica i elaboració de pressupostos d'activitats educatives.

2.3. Descripció del procediment i la metodologia utilitzats

- a) Selecció del tema transversal de les Jornades
- A partir de la reflexió del grup aula es proposen els possibles temes de les Jornades.
 - Es presenten els altres ensenyaments i el professorat implicats a fi de cercar el consens amb relació al tema.
- b) Establiment dels àmbits de treball
Disseny, organització, gestió, programació, economia, avaluació, comunicació, etc.
- c) D'acord amb els continguts de l'assignatura, concreció, per a cadascun dels grups de treball, de les tasques i subtasques, el pla de treball i la seva temporització, a més de les dates de revisió i exposició participativa al conjunt del curs i als altres agents implicats.
- d) Exposició del treball complet al conjunt de la facultat com a presentació de l'actual edició de les Jornades.

2.4. Descripció de l'avaluació

- a) L'atenció educativa personalitzada és un aspecte important en el procés educatiu, com a forma de comunicació entre docent i discent, vers l'assoliment dels objectius de l'assignatura a través de la cooperació. S'avaluen l'interès, la participació, les aportacions teòriques i pràctiques i l'organització conceptual amb relació als temes objecte de treball.
- b) En els debats s'avalua l'adequació i l'aprofundiment de les aportacions amb relació als continguts de l'assignatura, el grau de preparació del tema i la informació i documentació bibliogràfica.
- c) S'avalua l'adequada resolució dels problemes derivats del procés del treball i el grau d'aplicabilitat i transferència a la pràctica educativa; les aportacions d'aprofundiment i bibliografia; la claredat i la presentació, i la creativitat, els recursos didàctics i tecnològics i les estratègies participatives.
- d) Els treballs s'avaluen d'acord amb els indicadors següents:
- Que inclogui tots els apartats
 - Grau d'aprofundiment
 - Coherència conceptual i metodològica del treball
 - Aportacions teòriques, pràctiques, documentals i de bibliografia
 - Disseny, presentació i ús de les TIC (tecnologies de la informació i la comunicació)
- e) La comunicació i presentació del treball. S'avalua el grau d'adequació i aprofundiment amb relació als continguts de la matèria, la creativitat, els recursos didàctics i tecnològics i les estratègies participatives.

3. CRITERIS I ORIENTACIONS PER A LA POSADA EN PRÀCTICA

3.1. Criteris i orientacions de caràcter didàctic

L'assignatura d'Economia de l'Educació cerca que l'estudiant assoleixi les competències necessàries per al seu desenvolupament professional en els diferents àmbits de l'administració, l'organització i la gestió d'organismes, entitats i activitats educatives, en especial pel que fa a l'adequada correlació entre els processos educatius i la seva gestió econòmica.

La proposta que es presenta cerca una primera aproximació entre els objectius de l'assignatura i la realitat pràctica de la programació educativa, inclosos els corresponents aspectes econòmics.

La metodologia d'aquesta primera aproximació és la de l'elaboració de treballs acadèmics, incorporant la seva adequació a les limitacions de la realitat.

En funció dels resultats obtinguts i el grau de cooperació de la resta de la facultat, l'ajuntament i el teixit social, posteriorment es modificarà la metodologia vers els models integrats PBL.

3.2. Criteris i orientacions de caràcter organitzatiu

L'organització es desenvoluparà seguint els criteris propis de l'exercici professional en els diversos àmbits implicats en el disseny, el finançament, l'organització, la comunicació, la producció, la gestió i l'avaluació d'esdeveniments i actes educatius.

Pel que fa als recursos:

—**Recursos humans:** els mateixos alumnes del curs, amb la participació ja habitual d'un grup de voluntaris dels ensenyaments organitzadors de les Jornades i els professors coordinadors i altres col·laboradors.

—**Gestió de locals, recursos tècnics i logístics:** els que la facultat ofereix i, si s'escau, la sala d'exposicions d'una entitat de la ciutat on fer l'exposició ciutadana.

—**Recursos financers:** l'aportació de la facultat, les matrícules i les aportacions que derivin de les tasques de l'equip de finançament amb la col·laboració del de comunicació.

—Es disposa del suport administratiu de la secretaria del Departament de Pedagogia.

Comitè Organitzador:

Estarà constituït per:

- Els alumnes dels grups de treball del curs d'Economia de l'Educació
- Alumnes voluntaris dels diversos ensenyaments
- Professors coordinadors
- Professors voluntaris que cooperen en els temes relacionats amb les seves especialitats o centres d'interès

3.3. Criteris i orientacions de caràcter relacional

Les relacions entre el projecte i la resta d'ensenyaments implicats es fan a través dels òrgans de participació i els òrgans rectors de la facultat.

La relació amb les entitats ciutadanes es du a terme a través del Projecte Educatiu de Ciutat.

3.4. Recursos

No consta

Títol de l'experimentació	Interdisciplinarietat viscuda pels alumnes i en col·laboració amb el territori
Assignatura	Troncals Bases metodològiques de la investigació educativa (primer curs) Tecnologia Educativa (primer curs) Disseny, Desenvolupament i Innovació del Currículum (quart curs) Assessorament a Institucions Educatives (cinquè curs) [Possible ampliació el curs 2007-2008] Optatives Elaboració de Materials Didàctics (tercer curs) Elaboració d'Instruments d'Investigació i Avaluació (segon curs)
Titulació	Pedagogia
Professors que imparteixen l'assignatura	Charo Barrios, Joana Maria Tierno, Carme Ponce, Anna Soler, Conxita Salgado i Pilar Iranzo
Universitat i facultat	Universitat Rovira i Virgili, Facultat de Ciències de l'Educació i Psicologia

1. IDENTIFICACIÓ DE L'EXPERIMENTACIÓ

1.1. Competències que es treballen amb l'experimentació

- Incorporar el territori en l'acció educadora i l'acció educadora en el territori.
- Desenvolupar un treball interdisciplinari i interprofessional en/sobre el conjunt del territori més enllà de la pròpia institució i/o àmbit en el qual es treballa.
- Dissenyar, desenvolupar i avaluar projectes de treball integrat, d'acord amb diferents graus de complexitat i en sintonia amb la competència transversal de saber fer projectes.

1.2. Breu descripció de l'experimentació

Interacció entre diverses assignatures de la facultat que estan imbricades per a un projecte d'interdisciplinarietat i un centre educatiu de l'entorn per treballar plegats al voltant de determinades necessitats educatives.

Fonamentalment, es tracta d'establir nexes entre els continguts de determinades matèries de la titulació i les necessitats educatives reals del territori per tal que els alumnes percebin que la seva formació es conforma atenent problemàtiques reals.

**Aquest objectiu és una ampliació-modificació (TRAMA) dels anteriors, que són una experiència en curs.*

2. EXPLICACIÓ DE L'EXPERIMENTACIÓ

2.1. Agents implicats

Els agents implicats en el desenvolupament de l'experimentació són:

- Sis professores de diferents assignatures de l'ensenyament de Pedagogia
- Un CEIP de la zona educativa de Tarragona-Ponent que, al seu torn, treballa en xarxa amb entitats i associacions de l'entorn i amb altres centres educatius de la zona.

2.2. Descripció dels continguts

Els continguts treballats amb l'experimentació corresponen als propis de cadascuna de les assignatures, més els relacionats directament amb els quatre blocs competencials següents:

- Treball col·laboratiu
- Desenvolupament personal i professional
- Gestió del coneixement
- Treball en xarxa

La experiència pretén, a més de l'objectiu citat abans, els objectius següents:

1. Establir nexes substantius entre els continguts de determinades matèries de l'ensenyament de Pedagogia per tal que els alumnes percebin que la seva formació els dota d'un perfil professional coherent i integrador de coneixements.
2. Proporcionar situacions formatives en què estudiants de cursos superiors assessorin estudiants de cursos inicials com a pràctica professional tutoritzada pels professors.
3. Fomentar el treball autònom i crític dels estudiants a partir del treball en grup i de processos semipresencials.
4. Implicar els estudiants en el procés d'avaluació de la seva formació i del seu rendiment acadèmic.

2.3. Descripció del procediment i la metodologia utilitzats

La metodologia es basa, per una banda, en la coordinació exhaustiva del disseny i el desenvolupament d'un bloc d'assignatures, i en l'anàlisi global i la regulació del procés: anàlisi dels blocs competencials, relació entre les activitats per promoure conjuntament les competències, estudi de com es comparteixen des de diferents assignatures i recollida d'informació sobre el procés de desenvolupament per part de professors i alumnes.

Per una altra banda, el centre educatiu acull els estudiants perquè puguin desenvolupar la seva tasca en un context real, i rep el fruit del seu treball. Des d'aquesta perspectiva, el centre i la facultat, per mitjà d'aquestes assignatures, comparteixen l'objectiu de donar una resposta contextualitzada a les necessitats educatives de l'entorn.

- Els alumnes de primer comparteixen activitats entre dues matèries i esdevenen destinataris de l'activitat d'assessorament que faran els alumnes de quart i cinquè. S'articula al voltant de diverses unitats didàctiques pactades amb el centre educatiu. Aquestes assignatures s'impartiran durant el segon quadrimestre, ja que alguns continguts i activitats seran compartits.

- La participació en el projecte de les assignatures de segon i tercer curs consisteix en el disseny i l'avaluació de materials per al desenvolupament i el seguiment de les altres assignatures.
- Ja tenim l'acord dels responsables d'Ensenyament per facilitar espais i horaris compatibles.

2.4. Descripció de l'avaluació

En consonància amb els objectius de l'experiència, l'avaluació és un procés continuat que aglutina la triple perspectiva (estudiants, professores i centre educatiu).

- Els àmbits d'avaluació final per part de l'alumne es refereixen a:
 - El desenvolupament del programa
 - El desenvolupament de competències
 - El procés d'aprenentatge propi (autoavaluació)
 - El treballs realitzats per altres grups (coavaluació)
- Els àmbits d'avaluació per part dels professors es refereixen a:
 - El desenvolupament del programa (informació generada pels alumnes, autoinformes dels professors i discussions del grup)
 - El desenvolupament de competències
 - El qüestionari final, als alumnes, sobre la implementació dels nous programes
 - La comparació de l'avaluació inicial i la final dels alumnes referida a l'assoliment de les competències definides
- Els àmbits d'avaluació per part del centre serien:
 - El procés de negociació sobre la detecció de necessitats
 - La utilitat i viabilitat de les propostes realitzades pels estudiants
 - Valoració del procés de col·laboració centre-universitat

3. CRITERIS I ORIENTACIONS PER A LA POSADA EN PRÀCTICA

3.1. Criteris i orientacions de caràcter didàctic

No consta

3.2. Criteris i orientacions de caràcter organitzatiu

No consta

3.3. Criteris i orientacions de caràcter relacional

Per poder desenvolupar l'experimentació es demana un grup voluntari d'alumnes a les assignatures implicades i es demana la participació del centre educatiu, però és un centre que ja participa en el treball en xarxa amb la URV i amb el seu entorn.

3.4. Recursos

ANDREU, R. i SIEBER, S. (2000). *La gestión integral del conocimiento y del aprendizaje. Economía Industrial*, núm. 326: 63-72. Disponible a:
<http://www.cema.edu.ar/~jm/Clase_4/Gestion_integral_del_conocimiento.doc>.

- COLL, C. i altres (2007). «Avaluació continuada i ensenyament de les competències d'autoregulació: Una experiència d'innovació docent», a *Quaderns de Docència Universitària*, núm. 8. Barcelona: Universitat de Barcelona.
- SANCHEZ MOTOS, E. M. (2001). *Calidad total: Organizaciones de calidad, organizaciones de éxito*. Madrid: Ed. Libertarias.
- TORREGO, L. (2004). «Ser profesor universitario, ¿un reto en el contexto de convergencia europea?: Un recorrido por declaraciones y comunicados», a *Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, núm. monogràfic: «La Universidad de la convergencia, una mirada crítica». Vol. 18 (3): 259-268. Saragossa.
- TUNING EDUCATIONAL STRUCTURES IN EUROPE (2003). *Informe Final: Proyecto piloto fase 1*. Bilbao: Universidad de Deusto.
- ZABALZA, M. A. (2006). *Competencias docentes del profesorado universitario: Calidad y desarrollo profesional*. Madrid: Narcea.

Títol de l'experimentació	Aprenentatge servei: reforç escolar i Teoria de l'Educació
Assignatura	Teoria de l'Educació I i Teoria de l'Educació II
Titulació	Pedagogia
Professors que imparteixen l'assignatura	Josep Maria Puig (coordinador del projecte), Jaume Trilla, Xus Martín, Núria Obiols, Enric Prats, Teresa Romañá, Mònica Gijón i Laura Rubio
Universitat i facultat	Universitat de Barcelona, Facultat de Pedagogia

1. IDENTIFICACIÓ DE L'EXPERIMENTACIÓ

1.1. Competències que es treballen amb l'experimentació

- X Projectar l'educació com una tasca comunitària i, alhora, projectar les funcions del professional de l'educació com un treball en xarxa.
- X Incorporar el territori en l'acció educadora i l'acció educadora en el territori.
- X Conèixer el mapa de professionals i funcions professionals que desenvolupen la seva acció en un territori.

1.2. Breu descripció de l'experimentació

L'experiència «Aprenentatge servei: reforç escolar i Teoria de l'Educació» pretén oferir a l'alumnat universitari de primer curs de la Facultat de Pedagogia la possibilitat de dur a terme una activitat pedagògica d'ajuda a centres educatius formals i no formals (reforç a la lectura, per exemple) que, alhora, serveixi d'element per a la formació i la reflexió respecte als continguts propis de les assignatures de Teoria de l'Educació I i II.

2. EXPLICACIÓ DE L'EXPERIMENTACIÓ

2.1. Agents implicats

Facultat de Pedagogia, Projecte Èxit del Consorci d'Educació de Barcelona i programa de reforç escolar de la Fundació ADSIS (en col·laboració amb el CEIP Carmel i CEIP Taixonera).

2.2. Descripció dels continguts

Conceptes propis de la matèria de Teoria de l'Educació tipus: concepte d'educació, subjecte de l'educació o educand, relació educativa, medi educatiu, necessitats i finalitats educatives, etc.

2.3. Descripció del procediment i la metodologia utilitzats

- I. Planificar el projecte (treball amb l'equip de professorat):
 1. Definir i planificar el projecte
 2. Establir contactes i convenis amb les entitats i institucions participants
 3. Informar el professorat implicat i establir criteris compartits
- II. Preparar les qüestions pràctiques de l'activitat (amb l'alumnat):
 4. Informar els alumnes universitaris de l'activitat el primer dia de classe
 5. Elaborar una llista de voluntaris

6. Omplir una plantilla de preferències (entitats i horaris)
7. Distribuir les places (enguany es compta amb unes quaranta places per semestre)

III. Dur a terme el projecte d'APS, actuar i reflexionar:

8. Establir contactes amb les entitats: els alumnes són rebuts, informats i preparats per l'entitat per fer la tasca encomanada
9. Fer el suport a la lectura. Els alumnes participen activament en racons de lectura o tallers manuals, segons quina sigui la institució que els ha estat assignada. L'activitat dura quatre mesos i es du a terme a través d'una o dues sessions, depenent del que s'hagi acordat amb cada centre
10. Paral·lelament, a la classe i a través dels treballs que li són propis, també es vincula l'activitat amb el contingut de la matèria en qüestió

IV. Avaluar l'experiència:

11. Establir algun exercici d'autoavaluació i reflexió
12. Revisar l'activitat amb les entitats i institucions implicades
13. Avaluar l'activitat a nivell d'equip docent

2.4. Descripció de l'avaluació

L'activitat d'APS quedarà recollida en el conjunt de l'avaluació de l'assignatura per a aquells alumnes que hi hagin participat. En aquest sentit, el professorat va establir els criteris següents:

—El tipus de feina que es demanarà als i les alumnes de la facultat es correspondrà amb una memòria escrita (un diari autobiogràfic, un bloc o similar).

—La repercussió que tindrà el fet de participar en aquesta activitat d'aprenentatge servei dintre de la matèria suposarà fins a un màxim de dos punts compatibilitzables a partir de l'aprobat (de manera extra, intercanviables amb algun treball o bé a partir d'una fórmula intermèdia).

—Per tal de seguir l'esquema de les assignatures, la temporització de l'activitat serà quadrimestral.

3. CRITERIS I ORIENTACIONS PER A LA POSADA EN PRÀCTICA

3.1. Criteris i orientacions de caràcter didàctic

Didàcticament i metodològicament cal destacar que l'experiència que presentem és d'aprenentatge servei. És precisament aquí on rau la innovació de la proposta a l'àmbit universitari. «L'aprenentatge servei és una proposta educativa que combina processos d'aprenentatge i de servei a la comunitat en un sol projecte ben articulat en el qual els participants es formen tot treballant sobre necessitats reals de l'entorn amb l'objectiu de millorar-lo.» (Puig, J. M., Batlle, R. i altres., 2006: 22).

L'aprenentatge servei és, doncs, un projecte educatiu amb utilitat social. La relació circular que s'estableix entre l'aprenentatge i el servei genera una nova realitat que intensifica els efectes de cada un per separat. L'aprenentatge millora el servei a la comunitat perquè aquest guanya en qualitat, i el servei dona sentit a l'aprenentatge perquè allò que s'aprèn es pot transferir a la realitat en forma d'acció.

En aquest sentit, els estudiants universitaris es formen en continguts propis del seu currículum que després els permeten donar un servei de més qualitat, en aquest cas, de reforç escolar. Alhora, aquest servei esdevé una realitat i una experiència, a

través de les quals pot reflexionar teòricament, però a partir de la pràctica. A més, s'aconsegueix acostar la universitat a la realitat educativa que s'estudia.

3.2. Criteris i orientacions de caràcter organitzatiu

Organitzativament, cal destacar la possibilitat de comptar amb l'ajut d'una persona que ha fet la coordinació tècnica i el seguiment del projecte, Maribel Toledo. En un primer moment, s'ha pogut becar aquesta persona amb uns diners de la Diputació de Barcelona, però la seva continuïtat podria suposar la necessitat de buscar noves vies de finançament.

3.3. Criteris i orientacions de caràcter relacional

Per tal de dur a terme un projecte interinstitucional és necessari conèixer-se mútuament i establir algun tipus d'acord que determini clarament les funcions, les tasques i els compromisos que prenen cadascun dels participants. En aquest sentit, relacionalment, volem destacar la necessitat de compartir informació relativa a cada institució, planificar conjuntament l'activitat i elaborar alguna mena de document o conveni amb cadascuna de les entitats.

3.4. Recursos

DIVERSOS AUTORS (2006). «Aprendizaje y servicio», a *Cuadernos de Pedagogía*, núm. monogràfic 357: 56-87.

EYLER, J. i GILERS, D. E. (1999). *Where is the Learning in Service-Learning?* San Francisco: Jossey-Bass.

FURCO, A. i BILLING, S. (ed.) (2002). *Service-Learning: The Essence of the Pedagogy*. Greenwich: Information Age Publishing.

JACOBY, B. (comp.) (2003). *Building Partnership for Service-Learning*. San Francisco: Jossey-Bass.

KAYE, C. B. (2004). *The Complete Guide to Service-Learning*. Minneapolis: Free Spirit.

MARTÍN, X. i RUBIO, L. (2006). *Experiències d'aprenentatge-servei*. Barcelona: Octaedro i Fundació Jaume Bofill.

MARTÍNEZ ODRÍA, A. (2005). *Service-Learning o Aprendizaje-Servicio: Una propuesta de incorporación curricular del voluntariado*. Pamplona: Universidad de Navarra.

PUIG, J. M. (coord.) (2004). «Educación para la ciudadanía», a *Aula de Innovación Educativa*, gener, núm. 129.

PUIG, J. M.; BATLLE, R.; BOSCH, C. i PALOS, J. (2006). *Aprenentatge-servei: Educar per a la ciutadania*. Barcelona: Octaedro i Fundació Jaume Bofill.

ROCHE, R. (1988). *Educación prosocial de las emociones, valores y actitudes positivas*. Barcelona: Blume.

ROCHE, R. (2004). *Desarrollo de la inteligencia emocional y social desde los valores y actitudes prosociales en la escuela*. Buenos Aires: Ciudad Nueva.

TAPIA, M. N. (2006). *El aprendizaje y servicio solidario*. Buenos Aires: Ciudad Nueva. <www.aprenentatgeservei.cat>

Títol de l'experimentació	Pràctica matemàtica i context
Assignatura	Didàctica de la Matemàtica
Titulació	Pedagogia
Professors que imparteixen l'assignatura	Núria Planas Raig
Universitat i facultat	Universitat Autònoma de Barcelona, Facultat de Ciències de l'Educació

1. IDENTIFICACIÓ DE L'EXPERIMENTACIÓ

1.1. Competències que es treballen amb l'experimentació

- X Desenvolupar un treball interdisciplinari i interprofessional en/sobre el conjunt del territori més enllà de la pròpia institució i/o àmbit en el qual es treballa.
- X Dissenyar, desenvolupar i avaluar projectes de treball integrat, d'acord amb diferents graus de complexitat i en sintonia amb la competència transversal de saber fer projectes.

1.2. Breu descripció de l'experimentació

L'educació matemàtica s'acostuma a plantejar deslligada del context cultural i social on es dona. L'experiència pretén fer que els estudiants descobreixin les connexions entre les matemàtiques i l'entorn a partir de l'estudi de pràctiques matemàtiques involucrades en diferents oficis. Fer visible l'activitat matemàtica de taxistes, fusters, modistes, arquitectes o pagesos, entre d'altres, ha de contribuir a democratitzar les formes d'entendre i ensenyar les matemàtiques escolars.

2. EXPLICACIÓ DE L'EXPERIMENTACIÓ

2.1. Agents implicats

Professora de l'assignatura i professionals d'àmbits diversos amb oficis variats (taxistes, fusters, manobres, arquitectes, cuiners, modistes, pagesos, etc.).

2.2. Descripció dels continguts

- Establiment de relacions entre les matemàtiques i diferents escenaris socials amb la noció d'ofici/professió com a eix vertebrador de grups humans i escenaris.
- Exploració de pràctiques matemàtiques en situacions no acadèmiques a partir del seguiment compartit d'activitats vinculades a oficis/professions.
- Construcció de formes d'optimització del treball matemàtic amb base a les pràctiques identificades en els grups d'oficis/professions.

2.3. Descripció del procediment i la metodologia utilitzats

Les sessions inicials del curs es dediquen a destacar la importància del context social i cultural en l'educació matemàtica. Es pretén iniciar un procés de canvi/enculturació en l'estudiant de manera que aprengui a percebre la pràctica matemàtica com una realitat que transcendeix l'aula i que apareix necessàriament en qualsevol activitat professional i de la vida quotidiana. L'establiment de relacions

entre el coneixement matemàtic i els diferents grups culturals i socials ha de contribuir a reconèixer les relacions més àmplies entre coneixement matemàtic i vida quotidiana. Amb aquest propòsit, demanem als estudiants que parlin amb les seves famílies i, quan sigui possible, que trobin professionals que vulguin i puguin col·laborar amb l'experiència. Els col·laboradors han de deixar que un grup d'estudiants els visitin i comparteixin amb ells algunes de les pràctiques pròpies del seu ofici o explicacions sobre aquestes pràctiques.

El temps destinat al treball de camp per part dels estudiants és de dues setmanes, tot i que pot ser superior en els casos d'oficis o situacions particulars que ho requereixin. Aquest període de dues o més setmanes s'entén com un tipus de pràcticum associat a l'assignatura. Abans, durant i després del pràcticum es donen pautes i directrius perquè els grups sàpiguin què han d'observar, com i per què. El guió dels registres que se'ls demanen facilita el seguiment del pràcticum i és un suport per als estudiants. Hi ha un registre inicial, abans d'anar fora de l'aula, on es demana a cada grup que pensi pràctiques matemàtiques vinculades a l'ofici que han d'estudiar. Aquest registre acostuma a recollir pràctiques de tipus aritmètic basades en l'ús de les quatre operacions elementals.

En finalitzar l'estada fora de l'aula, s'espera que els estudiants siguin capaços d'elaborar registres més complets tant individualment com en grup, on es posi de manifest la comprensió d'aspectes clau de l'ofici. L'exposició de les descobertes de cada grup i la posada en comú dels diferents grups és el punt final de l'experiència. Eventualment pot passar que un o més dels professionals col·laboradors tinguin disponibilitat per visitar l'aula universitària i formar part de la discussió conjunta.

2.4. Descripció de l'avaluació

Per a l'avaluació dels estudiants, es demanen informes escrits i una exposició, tenint en compte: a) la capacitat d'identificació de pràctiques matemàtiques en entorns no convencionals des d'un punt de vista acadèmic, b) el grau de comprensió d'aquestes pràctiques amb l'èmfasi en els processos que porten a productes físics o de relació social, c) la disposició a reconèixer i valorar pràctiques matemàtiques no escolars, i d) les competències mostrades a l'hora de compartir activitats pròpies de l'ofici i/o professió triada.

Per a l'avaluació de l'experiència, es tenen en compte: a) les opinions explicitades pels estudiants en diferents moments i contextos, b) les opinions explicitades pels grups de professionals col·laboradors, c) els registres inicials dels grups de treball, per comparació dels registres finals, i d) els informes individuals dels estudiants amb els arguments de valoració del seguiment de l'experiència.

3. CRITERIS I ORIENTACIONS PER A LA POSADA EN PRÀCTICA

3.1. Criteris i orientacions de caràcter didàctic

L'organització del grup classe en grups de treball de quatre o cinc estudiants i l'assignació d'un ofici/professió a cada grup són dos moments importants de l'experiència. Convé que el professional a qui es visita no sigui familiar de cap dels estudiants que té assignats i que territorialment sigui de fàcil accés per a tots ells. També és essencial distribuir de forma alternada i equilibrada les sessions amb tot el grup classe, les tutoritzacions amb els grups de treball i les estades fora de l'aula. En tot moment, se suposa que els estudiants són capaços de desenvolupar formes de treball autònomes a partir de les directrius que se'ls proporcionen i amb el suport de les sessions de seguiment. Les sessions prèvies a l'inici de l'experiència es dediquen a la lectura de documents que contribueixin a eixamplar la percepció

de les matemàtiques, juntament amb l'anàlisi de fotografies de persones en el seu lloc de treball i la possible aplicació de coneixements matemàtics.

3.2. Criteris i orientacions de caràcter organitzatiu

La pràctica és costosa quant al temps que els estudiants hi han de dedicar fora de les franges horàries de la titulació. Des del punt de vista de la docència, el seguiment de les experiències dels estudiants amb els grups d'oficis/professions també requereix molt de temps. Aquesta dificultat seria en part reduïble si el grup classe no superés els quaranta alumnes. Pel que fa al cost econòmic, seria convenient disposar de diners que facilitessin els desplaçaments d'alguns dels professionals col·laboradors per tal de convidar-los a l'aula universitària.

3.3. Criteris i orientacions de caràcter relacional

S'ha partit del voluntariat dels professionals que han acceptat col·laborar en l'experiència. S'han organitzat entre deu i dotze grups d'estudiants i, per tant, ha calgut contactar amb deu o dotze professionals. Aquestes xifres són manipulables sense necessitat d'articular formes de relació institucionals. A més, el fet que siguin els estudiants els qui principalment promouen la col·laboració de professionals entre membres de la seva família facilita l'organització de l'experiència.

3.4. Recursos

PLANAS, N. (2000). «La col·laboració entre la recerca i la pràctica: Un horitzó de possibilitats», a *Perspectiva Escolar*, núm. 251: 64-74.

PLANAS, N. (2003). «Matemàtiques: Matèria escolar? Vivència personal?», a *Guix-Elements d'Innovació Educativa*, núm. 299: 53-61.

PLANAS, N. (2004). «'Situacions riques' per a treballar competències bàsiques a l'educació matemàtica universitària», a CARRASCO, S. i altres (coord.). *Docencia universitaria e innovación* (CD-ROM). Girona: Publicacions de la Universitat de Girona.

PLANAS, N. (2006). «La práctica matemática en su contexto cultural», a CHAMOSO, J. M. (coord.). *Enfoques actuales en la Didáctica de las Matemáticas* (p. 131-155). Madrid: Publicaciones del Ministerio de Educación y Ciencia.

PLANAS, N.; ALSINA, A. (2006). «Argumentos para los futuros maestros en torno al conocimiento matemático», a *UNO-Revista de Didáctica de la Matemática*, núm. 42: 87-98.

PLANAS, N.; VILELLA, X. i GORGORIÓ, N. (1999). «¿Dónde hay matemáticas?», a *Cuadernos de Pedagogía*, núm. 281: 25-29.

Títol de l'experimentació	Estudi de cas: el treball en xarxa del psicopedagog
Assignatura	Antropologia de l'Educació
Titulació	Psicopedagogia
Professors que imparteixen l'assignatura	Jordi Planella
Universitat i facultat	Universitat Oberta de Catalunya, Psicologia i Ciències de l'Educació

1. IDENTIFICACIÓ DE L'EXPERIMENTACIÓ

1.1. Competències que es treballen amb l'experimentació

- ❖ Projectar l'educació com una tasca comunitària i, alhora, projectar les funcions del professional de l'educació com un treball en xarxa.
- ❖ Comprendre el dinamisme dels trets identitaris i les seves relacions en el territori de la institució educativa.
- ❖ Conèixer el mapa de professionals i funcions professionals que desenvolupen la seva acció en un territori.

1.2. Breu descripció de l'experimentació

La proposta que fem es troba en el marc de les diferents activitats de l'assignatura Antropologia de l'Educació. Els estudiants han de desenvolupar un treball de recerca (si pot ser, a nivell etnogràfic) sobre les competències que el psicopedagog posa en joc a l'hora de dur a terme treball en xarxa.

2. EXPLICACIÓ DE L'EXPERIMENTACIÓ

2.1. Agents implicats

- Estudiants
- Psicopedagogs en exercici professional

2.2. Descripció dels continguts

La proposta se centra a copsar, pel que fa a la realitat professional del psicopedagog en exercici, aquelles competències necessàries per dur a terme el treball en xarxa. En aquest sentit, hi entren en joc diferents continguts, com ara territori, treball interdisciplinari, comunitat, treball en xarxa, etnografia educativa, etc.

2.3. Descripció del procediment i la metodologia utilitzats

Cada estudiant entrarà en contacte amb un professional de la psicopedagogia (en molts casos, els estudiants són mestres que treballen en CEIP o IES i que tenen contactes professionals amb psicopedagogs) i farà un treball etnogràfic que es pot concretar de diferents formes. Del seguiment-observació dels fets caldrà contrastar algunes de les competències proposades en el marc del projecte TRAMA. Els estudiants faran una tria entre una selecció prèvia feta pel professor. A partir d'aquesta tria, s'analitzaran diferents aspectes relacionats amb aquestes

competències, com ara coneixement d'aquestes, usos que se'n fan, rellevància d'aquestes per a la praxi professional, etc.

Partint de les competències proposades en els diferents documents del projecte TRAMA que un professional de l'educació hauria de tenir per fer treball en xarxa, ens proposem contrastar i recollir elements d'un professional concret (per al qual aquests estudiants s'estan formant) que, de forma necessària, fa treball en xarxa en els contextos escolars i fora d'aquests (la comunitat, etc.).

2.4. Descripció de l'avaluació

L'activitat proposada als estudiants és de caràcter obligatori i computa un 25% del total de la nota de l'assignatura. Es tracta d'una avaluació continuada. El que es valorarà seran aspectes com ara tipus de treball etnogràfic realitzat per tal d'aconseguir les diferents dades sobre les competències dels psicopedagog, contrast real de les competències triades i usos en l'àmbit professional, etc.

3. CRITERIS I ORIENTACIONS PER A LA POSADA EN PRÀCTICA

Fonamentalment, es planteja com un treball de caràcter individual i per tant no són necessaris elements organitzatius del grup classe. El treball es farà de forma presencial per part dels estudiants amb el seguiment virtual del professor. Les diferents presentacions del treball es faran de virtualment a l'aula

3.1. Criteris i orientacions de caràcter didàctic

No consta

3.2. Criteris i orientacions de caràcter organitzatiu

No consta

3.3. Criteris i orientacions de caràcter relacional

No consta

3.4. Recursos

Bibliografia:

DIVERSOS AUTORS (1996). *Antropología y educación: Actas del III Congreso de internacional de filosofía de la educación*. Madrid: UNED.

BARRIO, J. M. (1998). *Elementos de antropología pedagógica*. Madrid: Rialp.

BOUCHÉ, H. (1993). *Antropología pedagógica*. Madrid: UNED.

BOURDIEU, P. i PASSERON, J. P. (2001). *La reproducción: Elementos para una teoría del sistema de enseñanza*. Madrid: Popular.

BUTLER, J. (2002). *Cuerpos que importan: Sobre los límites materiales y discursivos del ¿sexo?*. Buenos Aires: Paidós.

DÍAZ DE RADA, A. (1996). *Los primeros de la clase y los últimos románticos: Una etnografía para la crítica de la visión instrumental de la enseñanza*. Madrid: Siglo XXI.

GONZÁLEZ, J. (1996). «La antropología y la etnografía educativas: Aportaciones prácticas y metodológicas», a *Teoría de la educación*, vol. 8: 151-174.

LLOBERA, J. (1999). *Fonaments antropològics del comportament humà*. Barcelona: Ediuoc.

MCLAREN, P. (1997). *Pedagogía crítica y cultura depredadora: Políticas de oposición en la era posmoderna*. Barcelona: Paidós.

MÈLICH, J. C. (2006). «Hermenéutica y pedagogía: Por una filosofía antropológica de la finitud», a *Estudios Filosóficos*, núm. 160: 481-490.

PÉREZ, P. M. (2007). *El brillante aprendiz: Antropología de la educación*. Barcelona: Ariel.

PLANELLA, J. i VILAR, J. (ed.) (2003). *L'educació social: Projectes, perspectives i camins*. Barcelona: Pleniluni.

PLANELLA, J. (2004). *Subjectivitat, dissidència i discapacitat: Pràctiques d'acompanyament social*. Barcelona: Claret.

PLANELLA, J. (2006). *Cuerpo, cultura y educación*. Bilbao: Desclée de Brouwer.

PLANELLA, J. (2006). *Los hijos de Zotikos: Una antropología de la educación social*. València: Nau llibres.

Títol de l'experimentació	Jornades Formatives d'Educació Social 2007
Assignatura	Gestió d'Institucions en Educació Social, Educació i Grup i Projectes Didàctics
Titulació	Educació Social
Professors que imparteixen l'assignatura	Diego Castro, Xavier Gimeno i Eva Bretones
Universitat i facultat	Universitat Autònoma de Barcelona, Facultat de Ciències de l'Educació

1. IDENTIFICACIÓ DE L'EXPERIMENTACIÓ

1.1. Competències que es treballen amb l'experimentació

- X Projectar l'educació com una tasca comunitària i, alhora, projectar les funcions del professional de l'educació com un treball en xarxa.
- X Conèixer el mapa de professionals i funcions professionals que desenvolupen la seva acció en un territori.
- X Dissenyar, desenvolupar i avaluar projectes de treball integrat, d'acord amb diferents graus de complexitat i en sintonia amb la competència transversal de saber fer projectes.

1.2. Breu descripció de l'experimentació

Des de les tres assignatures esmentades es fa una proposta única de projecte final amb els trets següents: s'ha de planificar, executar i avaluar; ha de suposar un treball cooperatiu entre els alumnes, i ha d'integrar els continguts de les tres matèries.

Per tant, i sota el títol «Estudiar educació social a la UAB: present, passat i futur», es demana als alumnes que organitzin unes jornades formatives de tres dies.

Cada assignatura aporta elements del treball que cal lliurar. Algunes sessions es fan amb l'assistència dels tres professors a l'aula i tant en grup gran (uns noranta alumnes) com en petits grups (de deu estudiants).

2. EXPLICACIÓ DE L'EXPERIMENTACIÓ

2.1. Agents implicats

Professorat i alumnes, coordinació de titulació.

2.2. Descripció dels continguts

Els continguts propis de les tres matèries, però especialment la planificació en equip i la gestió cooperativa d'activitats formatives

2.3. Descripció del procediment i la metodologia utilitzats

Treball en equips de deu alumnes i en gran grup d'una jornada formativa de tres dies fora del Campus de la UAB.

Els equips de treball van resolent els diferents aspectes del projecte sol·licitat des de cadascuna de les matèries implicades d'una manera integrada.

La proposta del guió de treball és única i consensuada, la llista d'alumnes és única i inclou tots els estudiants de les tres matèries.

La proposta d'avaluació continuada i final és a través dels tres professors que de manera coordinada faran l'avaluació.

2.4. Descripció de l'avaluació

1. Formativa dels grups petits i el grup gran
2. Presentació del projecte de les jornades
3. Defensa de la memòria de gestió

3. CRITERIS I ORIENTACIONS PER A LA POSADA EN PRÀCTICA

3.1. Criteris i orientacions de caràcter didàctic

Condicions del treball

- ☐ Grups de vuit a dotze persones formats pel professorat.
- ☐ Cada grup de treball nomenarà un responsable o delegat, i el seu conjunt formarà el Consell de Delegats.
- ☐ Presentació dels equips de treball de la proposta formativa: planificació, gestió, execució, etc.
- ☐ Lliurament del treball escrit el dia 29 de gener (primera convocatòria) o el dia 11 de juliol de 2008 (segona convocatòria), coincidint amb les dates d'avaluació oficials de l'assignatura Projectes Didàctics.
- ☐ Extensió del projecte de vint pàgines, annexos a part.
- ☐ Els alumnes que, per raons justificades, no puguin assistir a les Jornades de Formació hauran de completar una activitat per un valor d'hores idèntic que proposarà el professorat oportunament.
- ☐ Equipaments previstos: Alberg InOut (Vallvidrera) <<http://www.inoutalberg.com/>> o Camp d'Aprenentatge Les Obagues (Juneda) <<http://www.obagues.com/>>.

3.2. Criteris i orientacions de caràcter organitzatiu

Necessitat de diversos espais al mateix temps i amb diferents dimensions. Necessitem materials per treballar en gran grup, petit grup i grup de delegats.

Materials per fer cronogrames, contactes amb persones de fora la UAB, etc.

3.3. Criteris i orientacions de caràcter relacional

Les relacions de l'equip docent han de basar-se en el treball conjunt, molta coordinació i, en la mesura que representa una innovació, donar una imatge de cohesió i molta unitat davant de l'alumnat.

Els alumnes han de relacionar-se amb agents externs de la UAB, altres professionals i gent en actiu de la seva professió.

Cal pensar també en les relacions amb la part burocràtica administrativa pel que fa als espais, el llistats d'alumnes, els permisos de sortida del Campus, etc.

3.4. Recursos

No consta

Títol de l'experimentació	Coneixement de recursos i disseny de projectes de millora
Assignatura	Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació
Titulació	Educació Social
Professors que imparteixen l'assignatura	Joan Anton Sánchez i Anna Forés
Universitat i facultat	Universitat de Barcelona, Facultat de Pedagogia

1. IDENTIFICACIÓ DE L'EXPERIMENTACIÓ

1.1. Competències que es treballen amb l'experimentació

X Incorporar el territori en l'acció educadora i l'acció educadora en el territori.

1.2. Breu descripció de l'experimentació

Aquesta experimentació està pensada per a estudiants que estan cursant l'assignatura de Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació Social. En el cas de la Universitat de Barcelona, aquesta assignatura està ubicada a tercer curs. Per tant, els estudiants ja tenen nocions bàsiques del que implica el treball en xarxa com a futurs educadors socials.

A més a més, valorem molt positivament aquesta assignatura lligada al coneixement del territori i al seu projecte.

Pretenem, doncs, que:

1. Els estudiants coneguin diferents recursos, propostes o activitats on s'emprin les noves tecnologies, cosa que es concreta en:

- Visó i anàlisi de la realitat a partir de visites.
- Presentació i recerca dels recursos.
- Establiment d'una taxonomia de recursos.

2. Els estudiants puguin elaborar el seu projecte a partir del coneixement de la realitat i l'adequació a les seves necessitats o oportunitats:

- Cada grup triarà l'àmbit que li susciti més interès.
- Una vegada distribuïts els àmbits, els diferents grups de treball començaran a buscar informació sobre el que hagin triat.
- Cada grup, amb l'ajuda del professor, identificarà una situació educativa o formativa real (escola, universitat, empresa, centre social, etc.) i portarà a terme un estudi del paper de la tecnologia educativa en aquest context.
- Una vegada analitzat el context des del punt de vista de les noves tecnologies, cada grup es plantejarà desenvolupar suggeriments i materials d'ensenyament que representin una millora de la pràctica estudiada. Al final del semestre, s'organitzarà una «fira acadèmica» en la qual cada grup presentarà el procés i el resultat del seu treball a la resta de la classe.

2. EXPLICACIÓ DE L'EXPERIMENTACIÓ

2.1. Agents implicats

Els agents implicats són:

- Els estudiants dels grups T1 i T2, que seran els que hauran de poder conèixer, fer la cerca, la presentació i la proposta de projecte.
- Els dos professors de l'assignatura, que treballem col·legiadament.
- Entitats i associacions que visitarem i/o que coneixerem i analitzarem.

2.2. Descripció dels continguts

Conceptualment, ens interessa saber quin ús pedagògic fan de les noves tecnologies, però també respondre les qüestions següents:

- Com va néixer el projecte o proposta del recurs o activitat? És una proposta de centre o de comunitat? Neix d'un plantejament de xarxa?
- Utilitzen recursos tecnològics no propis sinó de la xarxa amb la qual es relacionen i treballen?
- En la proposta concreta dels estudiants, han de tenir present també els recursos de la xarxa.

2.3. Descripció del procediment i la metodologia utilitzats

La metodologia estarà dividida en tres moments:

1. Metodologia de descoberta i anàlisi a partir de visites a recursos específics.
2. En petits grups, faran la cerca de recursos i la presentaran als companys. També establiran una taxonomia de recursos.
3. Hauran d'elaborar el seu projecte de millora i, per tant, caldrà que coneguin bé la xarxa de recursos.

2.4. Descripció de l'avaluació

Les activitats d'avaluació que es desprenen són:

1. Presentació de la cerca del recurs.
2. La taxonomia de recursos.
3. El projecte.

3. CRITERIS I ORIENTACIONS PER A LA POSADA EN PRÀCTICA

3.1. Criteris i orientacions de caràcter didàctic

La seqüenciació dels continguts és molt important; per tant, farem un procés inductiu: des d'una realitat concreta anirem analitzant altres realitats fins a proposar el projecte de manera proactiva.

El treball en petit grup també és clau per la càrrega de feina i la suma de mirades per analitzar i sistematitzar les diferents activitats.

3.2. Criteris i orientacions de caràcter organitzatiu

Cal haver-se posat en contacte prèviament amb els diferents recursos i les entitats per visitar o per recollir informació.

3.3. Criteris i orientacions de caràcter relacional

Les relacions amb els agents són de proximitat professional i relacional, hi ha vincle entre els estudiants, pel que fa a poder conèixer part diferents recursos, i les entitats, pel que fa a poder difondre el seu projecte.

3.4. Recursos

<<http://xarxa-omnia.org/>>

<<http://www.xarxa365.net/>>

AUTORS DIVERSOS (2004). *El acceso de las personas con discapacidad a las nuevas tecnologías*. Madrid: Comunidad de Madrid.

BACH, E. i FORÉS, A. (2007). *E-mociones: Comunicar y educar a través de la red*. Barcelona: CEAC Educación

BARAJAS, M. (ed.) (2003). *Learning Innovations with ICT: Socio-economic Perspectives in Europe*. Barcelona: Universitat de Barcelona. P. 47-67.

BAUTISTA, G.; BORGES, F. i FORÉS, A. (2006). *Didáctica universitaria en entornos virtuales de enseñanza-aprendizaje*. Madrid: Narcea SA Ediciones.

LASFARGUE, Y. (2000). *Technomordus: Rechnoexclus? Vivre et travailler à l'ère du numérique*. París: Éditions d'Organisation,.

LUZ, A. M. (2003). *Tecnologia educacional e inclusão digital para a reabilitação prisional*. Tesis doctoral del doctorat d'Enginyeria de la Producció. Florianópolis: Universidade Federal de Santa Catarina.

MELE, C. (2003). «El ciberespacio y las comunidades desfavorecidas: Internet como herramienta para la actuación colectiva», a SMITH, M. A. i KOLLOCK, P. (ed.). *Comunidades en el ciberespacio*. Barcelona: UOC

NISKIER, A. (1999). *Educação à distância: A tecnologia da esperança*. Sao Paulo: Loyola.

ORTOLL, E. (ed.) (2005). *Exclusió i alfabetització digital*. Barcelona: Ediuoc.

PLANELLA, J. (2006). «La pedagogía social y la sociedad de la información: Net-activismo y otras formas de acción social», a PLANELLA, J. i VILAR, J. (coord.). *Oportunidades de la pedagogía social en un mundo complejo*. Barcelona: Ediuoc.

SILVER, H. (1994). *Social Exclusion and Social Solidarity: Three Paradigms*. Ginebra: IILS.

SNYDER, I. (comp.) (2004). *Alfabetismos digitales: Comunicación, innovación y Educación en la era electrónica*. Màlaga: Aljibe.

TEZANOS, J. F. (1999). «Tendencias de dualización y exclusión social en las sociedades tecnológicas avanzadas: Un marco para el análisis», a TEZANOS, J. F. (ed.). *Tendencias en desigualdad y exclusión social*. Madrid: Sistema. P. 11-54.

Títol de l'experimentació	L'avaluació interdisciplinària a l'assignatura d'Educació Social
Assignatura	Mètodes d'Investigació Socioeducativa
Titulació	Educació Social
Professors que imparteixen l'assignatura	Pilar Folgueiras Bertomeu
Universitat i facultat	Universitat de Barcelona, Facultat de Pedagogia

1. IDENTIFICACIÓ DE L'EXPERIMENTACIÓ

1.1. Competències que es treballen amb l'experimentació

- X Projectar l'educació com una tasca comunitària i, alhora, projectar les funcions del professional de l'educació com un treball en xarxa.
- X Dissenyar, desenvolupar i avaluar projectes de treball integrat, d'acord amb diferents graus de complexitat i en sintonia amb la competència transversal de saber fer projectes.

1.2. Breu descripció de l'experimentació

Potenciar el treball integrat entre les assignatures.

2. EXPLICACIÓ DE L'EXPERIMENTACIÓ

2.1. Agents implicats

Els agents implicats en el desenvolupament de l'experimentació són la professora de l'assignatura i professorat de Pràcticum II (tarda) d'Educació Social.

2.2. Descripció dels continguts

Mitjançant un seminari que es farà durant el curs, es farà el seguiment del treball interdisciplinari i es treballaran estratègies metacognitives que ajudin a establir les relacions entre les disciplines implicades.

2.3. Descripció del procediment i la metodologia utilitzats

A l'assignatura de Mètodes es partirà dels treballs elaborats en el primer quadrimestre a l'assignatura del Pràcticum. A partir del treball elaborat, es desenvoluparan els continguts de l'assignatura de Mètodes. L'alumnat haurà d'establir relacions entre ambdues disciplines i unificar la teoria amb la pràctica a partir d'un projecte de recerca que han d'elaborar.

2.4. Descripció de l'avaluació

Autoavaluació de l'alumnat i del document final amb el producte esperat.

3. CRITERIS I ORIENTACIONS PER A LA POSADA EN PRÀCTICA

3.1. Criteris i orientacions de caràcter didàctic

L'alumnat s'ha de documentar i formar a partir dels continguts que es treballen a les assignatures. Durant el desenvolupament del seminari es donaran eines per integrar els treballs fets en ambdues assignatures.

3.2. Criteris i orientacions de caràcter organitzatiu

Es preveuen reunions amb el professorat del pràcticum de tarda del primer quadrimestre.

3.3. Criteris i orientacions de caràcter relacional

No es preveu cap tipus de conveni.

3.4. Recursos

MATEOS, M. (2001). *Metacognición y educación*. Buenos Aires: Aique.

MAYOR, J.; SUENGAS, A. i GONZÁLEZ-MARQUÉS, J. G. (1997). *Estrategias metacognitivas: Aprender a aprender y aprender a pensar*. Madrid: Síntesis.

Títol de l'experimentació	El treball en xarxa a través de l'estudi de casos a l'assignatura de programes d'ASC
Assignatura	Programes d'Animació Sociocultural (troncal de nou crèdits)
Titulació	Estudis d'Educació Social
Professors que imparteixen l'assignatura	Pere Soler i Anna Planas
Universitat i facultat	Universitat de Girona, Facultat d'Educació i Psicologia

1. IDENTIFICACIÓ DE L'EXPERIMENTACIÓ

1.1. Competències que es treballen amb l'experimentació

- X Projectar l'educació com una tasca comunitària i, alhora, projectar les funcions del professional de l'educació com un treball en xarxa.
- X Incorporar el territori en l'acció educadora i l'acció educadora en el territori.
- X Conèixer el mapa de professionals i funcions professionals que desenvolupen la seva acció en un territori.
- X Desenvolupar un treball interdisciplinari i interprofessional en/sobre el conjunt del territori més enllà de la pròpia institució i/o àmbit en el qual es treballa.
- X Dissenyar, desenvolupar i avaluar projectes de treball integrat, d'acord amb diferents graus de complexitat i en sintonia amb la competència transversal de saber fer projectes.

1.2. Breu descripció de l'experimentació

L'assignatura té com a objectius fomentar la reflexió teòrica i els plantejaments que fonamenten el treball educatiu des de la metodologia de l'ASC (animació sociocultural), conèixer i tenir una actitud crítica dels principals sectors, serveis, programes i projectes que treballen a partir de l'ASC, i conèixer i adquirir habilitats per aplicar l'ASC com a metodologia d'intervenció de l'educador social.

Com a metodologia d'intervenció, l'ASC es caracteritza per treballar a partir de la participació dels membres de la comunitat, la proximitat territorial, el compromís i la coresponsabilitat, entre d'altres. Aquests elements fan que molts dels projectes, serveis i programes vinculats o que utilitzen l'ASC acabin duent a terme un veritable treball en xarxa.

El treball en xarxa, per tant, es veurà com a contingut (coneixements teòrics) i com a recurs metodològic (a partir, principalment, de treball cooperatiu, promovent d'aquesta manera l'adquisició de competències necessàries per a un treball en xarxa).

Així mateix, aquesta experiència explicarà com a metodologia el treball compartit entre diferents assignatures de primer curs dels estudis d'Educació Social de la Universitat de Girona.

2. EXPLICACIÓ DE L'EXPERIMENTACIÓ

2.1. Agents implicats

—Professors de l'assignatura: Pere Soler i Anna Planas

—Professorat d'altres assignatures de primer d'Educació Social implicats en el treball compartit: Maria Pallissera i Judit Fullana (professores i coordinadores del projecte), Eulàlia Guiu i Carles Serra.

2.2. Descripció dels continguts

—Reflexió entorn de conceptes fonamentals de l'ASC i del treball en xarxa; participació, responsabilitat, comunitat, etc.

—Disseny de projectes i programes: coneixement de les diferents parts que configuren un programa d'ASC i la manera d'estructurar el contingut de la intervenció. L'objectiu és adquirir els coneixements bàsics que permetin als estudiants poder dissenyar un programa d'ASC, entendre la seva aplicació i avaluació, així com conèixer i saber aplicar també diferents tècniques.

—Serveis i equipaments socioculturals municipals.

—Programes i projectes de treball en xarxa: Ciutat Educadora i Projectes educatius de ciutat, Projectes educatius d'entorn, Plans locals de joventut, Plans estratègics de ciutat.

—Relació entre diferents serveis o professionals socioeducatius presents al territori. Implicació i relació entre el sector públic, el privat i el tercer sector. La investigació-acció participativa.

—Tècniques i recursos de dinamització de grup: tipologies, possibilitats i límits de les tècniques d'ASC. Utilitat i aplicació. Tècniques de coneixement i comunicació. Tècniques d'animació del treball en equips. Tècniques d'animació de grups i ambients.

2.3. Descripció del procediment i la metodologia utilitzats

En referència als aspectes **metodològics**, per tal de treballar competències transversals vinculades al treball en xarxa, s'utilitzen estratègies com el treball cooperatiu, les dinàmiques de grup, el treball de grup, les exposicions orals, les visites a centres cívics, l'intercanvi d'experiències, etc.

Així mateix, aquest any s'ha iniciat un **treball compartit entre diferents assignatures troncales** i obligatòries de primer curs a partir de l'estudi de casos que pensem que és interessant explicar com a experiència metodològica de treball en xarxa.

—Treball compartit: té com a objectiu que els estudiants s'aproximin, des de diferents assignatures, al coneixement dels àmbits d'intervenció de l'educador social. El punt de partida és un «cas» per a cada grup de sis estudiants, que descriu una situació relacionada amb una problemàtica social en una població determinada de les comarques de Girona. Cada cas serà treballat de forma independent per dos grups de treball. Al voltant d'aquest cas s'estructuren un conjunt d'activitats encomanades des de cada assignatura.

A continuació es descriuen les dues activitats que es demanaran a cada grup en referència al cas a l'assignatura de Programes d'Animació Sociocultural.

—Activitat 1 (activitat 4 del conjunt d'assignatures): diagnòstic sociocultural. Es tracta d'analitzar el municipi i l'entorn més immediat (serveis comarcals) amb relació a l'oferta de serveis, recursos i programes d'animació sociocultural. A partir del cas plantejat, s'haurà d'escollir un d'aquests

serveis, recursos i programes que es recomanaria a la persona protagonista del cas. Finalment, caldrà justificar teòricament l'opció escollida i la seva idoneïtat amb relació al cas.

—Activitat 2 (activitat 10 del conjunt d'assignatures): disseny d'una programació d'animació sociocultural. Dissenyar una programació d'activitats d'animació sociocultural en el marc del programa, servei o recurs d'ASC escollit. En aquesta programació s'ha de tenir present el cas plantejat i donar resposta a la situació concreta descrita.

—Treball cooperatiu: a partir de lectures i preguntes de reflexió.

—Passi de vídeos sobre experiències concretes.

—Sessions amb professionals (educadors socials o tècnics socioculturals i socioeducatius).

—Dinàmiques de grup.

2.4. Descripció de l'avaluació

Per a l'avaluació del treball compartit es tindran en compte els criteris següents:

—Activitat 1:

—L'anàlisi correcta i ben detallada de cada servei, recurs o programa.

—La formulació d'un diagnòstic sociocultural complet (que s'hagin tingut en compte tots els serveis, recursos i programes socioculturals principals).

—La idoneïtat de l'opció escollida i l'argumentació fonamentada que es faci.

—La presentació formal del document escrit (ortografia i sintaxi).

—La coherència interna de tot el document.

—Activitat 2:

—Que la programació reculli els punts mínims plantejats.

—L'originalitat i creativitat en la programació.

—La coherència interna de tot el document.

—La presentació formal del document escrit (ortografia i sintaxi)

3. CRITERIS I ORIENTACIONS PER A LA POSADA EN PRÀCTICA

3.1. Criteris i orientacions de caràcter didàctic

No consta

3.2. Criteris i orientacions de caràcter organitzatiu

L'experiència es durà a terme dins l'horari de l'assignatura (dilluns de 9 a 12 h) i a partir del treball no presencial de l'alumnat (treballs de grup, recerca d'informació, lectures, etc.).

Malgrat que l'espai principal serà l'aula, algunes de les sessions es faran o bé en espais de l'entorn de la facultat (com, per exemple, el parc del Migdia per a les sessions de dinàmiques de grup) o bé en altres aules o espais d'aquesta segons necessitats.

3.3. Criteris i orientacions de caràcter relacional

No es requereixen aspectes concrets ni específics per al desenvolupament de l'experiència. Com a màxim, seria necessari el pagament d'una o dues sessions que es faran amb professionals de l'àmbit comunitari.

3.4. Recursos

No consta

Títol de l'experimentació	El territori com a espai d'interconnexió professional
Assignatura	Seminari II
Titulació	Educació Social i Treball Social
Professors que imparteixen l'assignatura	Coordinadora de seminari: Carme Fernández Professors tutors: Anna Forés, Oscar Martínez, Pere Mora, Pilar Muro i Asun Pie, Rosa Bonet i Ana Sesé
Universitat i facultat	Universitat Ramon Llull, Escola Universitària de Treball Social i Educació Social

1. IDENTIFICACIÓ DE L'EXPERIMENTACIÓ

1.1. Competències que es treballen amb l'experimentació

- X Projectar l'educació com una tasca comunitària i, alhora, projectar les funcions del professional de l'educació com un treball en xarxa.
- X Comprendre el dinamisme dels trets identitaris i les seves relacions en el territori de la institució educativa.
- X Conèixer el mapa de professionals i funcions professionals que desenvolupen la seva acció en un territori.

1.2. Breu descripció de l'experimentació

La proposta present es vincula al marc del seminari Introducció a l'Educació Social de primer curs de la diplomatura d'Educació Social i Treball Social. L'experimentació consisteix a explorar les relacions institucionals i el treball en xarxa en un territori concret. Per tant, dins els objectius de l'assignatura vinculats a l'estudi i l'anàlisi d'una realitat social concreta s'inclouen els continguts de l'experimentació esmentada.

2. EXPLICACIÓ DE L'EXPERIMENTACIÓ

2.1. Agents implicats

- Coordinadora del seminari
- Tutors del seminari
- Entitats i professionals ubicats a la realitat social estudiada

2.2. Descripció dels continguts

La proposta present es vincula al marc del seminari Introducció a l'Educació Social de primer curs de la diplomatura d'Educació Social. L'experimentació consisteix a explorar les relacions institucionals i el treball en xarxa en un territori concret.

Aquesta s'incorpora als objectius bàsics de l'assignatura que en el seu conjunt són els següents:

1. Aprofundir en el coneixement de l'acció social:
 - a) Conèixer els diferents sectors de la intervenció socioeducativa en un territori concret.
 - b) Identificar les interconnexions existents entre els professionals dels serveis de diferents territoris.

2. Estudiar i analitzar una realitat social concreta:
 - a) Comprendre el sentit de la investigació aplicada.
 - b) Identificar i aplicar les fases de l'estudi de la realitat.
 - c) Iniciar-se en la utilització d'instruments d'anàlisi de la realitat social.
 - d) Aproximar-se a l'anàlisi dels resultats.

Tenint en compte els objectius de l'assignatura esmentats, els continguts de l'experimentació proposats per treballar són els següents:

- Mapa de recursos, equipaments i serveis.
- Mapa de relacions entre serveis i treball en xarxa.
- Les funcions de l'educador social dins el treball en xarxa.
- La identitat professional en el marc del treball en xarxa.
- Les dimensions del treball en xarxa.
- Les competències sobre el treball en xarxa.

2.3. Descripció del procediment i la metodologia utilitzats

L'experimentació es vincula a la segona part de l'assignatura, que consisteix en la realització de l'estudi i l'anàlisi d'una realitat social a partir de la recerca bibliogràfica, l'observació de l'entorn, les entrevistes a informants clau, la configuració del mapa de recursos de l'entorn i la redacció final de l'informe. A *priori*, la primera part de l'assignatura, dedicada a la introducció de continguts centrats en el desenvolupament de les professions socials, a partir de la lectura i discussió de textos, posarà un èmfasi especial en la noció de treball interdisciplinari i de treball en xarxa (en la reflexió i l'aclariment conceptual).

- Tractarem de conèixer amb detall el conjunt d'equipaments, serveis i recursos de diferents xarxes, i copsarem el fet que l'educador social forma part del conjunt de professionals que, des dels diferents nivells d'actuació, donen resposta a les necessitats socials.
- El coneixement d'aquestes xarxes permetrà detectar el posicionament de l'educador social en el conjunt de serveis a les persones i la relació estreta de col·laboració amb altres professionals de l'acció social.

La configuració del mapa de relacions institucionals i treball en xarxa suposarà la inclusió d'una sèrie de continguts en la pauta de les entrevistes que els alumnes hauran de fer a professionals de l'entorn.

Aquests es discutiran dins el marc del seminari a partir de la recomanació d'una sèrie de lectures vinculades al treball en xarxa.

Posteriorment, la configuració del mateix mapa suposarà la reflexió sobre la pràctica professional: distància teoricopràctica, dificultats reals de l'entorn i resistències professionals. Fonamentalment, se centrarà l'interès en la introducció del concepte *treball en xarxa*, la seva aplicació real en un territori concret i la reflexió que suscita l'esmentat concepte, fonamentalment per la seva relació amb la identitat professional i la possible pèrdua de territoris professionals a partir del treball en xarxa.

2.4. Descripció de l'avaluació

Se seguirà l'avaluació establerta per a l'assignatura. Es tracta d'una avaluació continuada que vindrà donada per la realització de les diferents activitats, la seva correcció, així com l'autoavaluació de l'alumne/a.

En l'avaluació es tindran en compte els continguts conceptuals vinculats a l'estudi del territori i del treball en xarxa, a partir de lectures i de sessions d'intercanvi entre els membres del grup. Concretament:

- Definició i tipus de serveis i recursos del territori
- Concepte del treball en xarxa
- Funcions professionals
- Tipus d'interrelacions professionals i amb altres agents socials

Posarem èmfasi en els continguts procedimentals (40%), ja que l'especificitat del treball fa que aquests continguts tinguin un gran valor:

- Organització i planificació de la feina
- Recerca bibliogràfica i documental
- Observació sistemàtica del territori
- Anàlisi de dades
- Realització d'entrevistes**
- Elaboració de conclusions

I es valoraran com a continguts actitudinals (30%) el treball en equip, la participació i la responsabilitat. La valoració de les actituds es farà per part del professor (10%), però també implicant el grup (10%) i l'estudiant (10%) en el seu procés d'aprenentatge.

3. CRITERIS I ORIENTACIONS PER A LA POSADA EN PRÀCTICA

3.1. Criteris i orientacions de caràcter didàctic

Els continguts parteixen d'un contingut teòric i d'un guió orientatiu per a l'elaboració del pla de treball. L'anàlisi de la realitat es concreta en els següents apartats:

1. Formular la pregunta inicial i els objectius generals del treball (plantejament de què volem saber, del per què i del per a què).
2. Immersió en el territori: descripció dels aspectes més destacats del territori.
3. Anàlisi de dades.
4. Confecció del mapa de recursos socials a partir de fonts secundàries (publicacions, estudis).
5. Anàlisi de recursos i coneixement del rol professional: elaboració del guió i realització d'entrevistes.
6. Identificació de les interrelacions entre educadors socials de diferents serveis i amb altres professionals del territori.

El pla de treball comportarà un treball individual (recerca, entrevista), un treball grupal (anàlisi, debat, exposicions, conclusions) i un treball en col·laboració amb els centres.

3.2. Criteris i orientacions de caràcter organitzatiu

S'utilitzaran els espais del seminari, que són aules per a grups reduïts d'estudiants que s'utilitzen els dilluns, els dimecres i els divendres de 12.15 a 14 h.

Per desenvolupar l'experimentació és imprescindible la presència en el territori, ja sigui per realitzar les entrevistes als professionals, ja sigui per fer observació o bé per tenir altres contactes amb gent del barri.

3.3. Criteris i orientacions de caràcter relacional

En l'experimentació presentada, els alumnes es posen en contacte amb els centres esmentats per arribar a un acord verbal. Per aconseguir-ho, i per facilitar aquest primer contacte, la universitat farà arribar als estudiants una carta de presentació en la qual s'expliciten els motius i objectius de les entrevistes que es faran.

3.4. Recursos

AUTORS DIVERSOS (2007). «La xarxa com a contingut i forma de treball», a *Revista Educació Social*, núm. 36. monogràfic, maig-agost. Barcelona: EUTSES Pere Tarrés.

DE ROBERTIS, C. i PASCAL, H. (1994). *La intervención colectiva en trabajo social: La acción con grupos y comunidades*. Buenos Aires: El Ateneo.

LÓPEZ, C. (1997). «El análisis de la realidad en la intervención socioeducativa», a *Res*, núm. 6. monogràfic «El territorio: Necesidades y recursos». Barcelona: EUTSES Pere Tarrés (URL).

Títol de l'experimentació	Treball interdisciplinari: anàlisi d'un àmbit d'educació social i proposta d'intervenció educativa	
Assignatura	Primer quadrimestre Coneixement de l'Entorn Sociologia i Antropologia Social Llengua, Societat i Educació Teories i Institucions Contemporànies d'Educació	Segon quadrimestre Psicologia Social i de les Organitzacions Psicologia del Desenvolupament Educació Permanent Didàctica General
Titulació	Educació Social	
Professors que imparteixen l'assignatura	Lluís Casas i Casals, Jordi Collet i Sabe, Sandra Costa i Camara, Sandra Espino i Datsira, Teresa Puntí i Jubany, Pilar Prat i Viñolas, Núria Simó i Gil, i Joan Soler i Mata	
Universitat i facultat	Universitat de Vic, Facultat d'Educació	

1. IDENTIFICACIÓ DE L'EXPERIMENTACIÓ

1.1. Competències que es treballen amb l'experimentació

- X Incorporar el territori en l'acció educadora i l'acció educadora en el territori.
- X Comprendre el dinamisme dels trets identitaris i les seves relacions en el territori de la institució educativa.
- X Conèixer el mapa de professionals i funcions professionals que desenvolupen la seva acció en un territori.

1.2. Breu descripció de l'experimentació

El treball consisteix en l'anàlisi d'una institució socioeducativa, un projecte o un servei, i l'elaboració de projectes d'intervenció. Aquesta proposta interdisciplinària i d'equip serveix d'introducció als diferents àmbits professionals de l'educació social. Hi estan implicades totes les assignatures de primer curs, unes durant el primer quadrimestre i d'altres, durant el segon (vegeu els apartats 1.2 i 3.2). Per aquest motiu, el treball consta de dues parts que es presenten per escrit al final de cada quadrimestre. A més, al final de curs se'n fa una exposició oral. El professorat de cada assignatura dona les orientacions sobre l'extensió i el contingut de cadascun dels apartats. Cada equip de treball té un tutor que fa el seguiment global del treball i orienta els apartats comuns de cadascuna de les parts.

Objectius que persegueix:

1. Comprendre, fonamentar i desenvolupar processos socioeducatius, des del punt de vista científic i de forma interdisciplinària, contextualitzats en els diferents àmbits de la vida en societat.
2. Conèixer els col·lectius participants en els diferents àmbits de l'educació social i actuar amb, en i per a la persona, el grup i la comunitat amb estratègies participatives i de transformació que contribueixin a la socialització, la integració, la promoció social i la convivència cívica.
3. Adquirir competències, habilitats, recursos i tècniques propis de la professió amb la finalitat de dissenyar, desenvolupar i avaluar propostes, programes o projectes socioeducatius que responguin a necessitats, demandes i expectatives de les persones i de la societat.
4. Adquirir competències, habilitats, recursos i tècniques propis de la professió amb la finalitat d'organitzar i gestionar institucions socioeducatives promovent el treball en xarxa dins de la comunitat.
5. Conèixer eines i metodologies de recerca que permetin la valoració de la realitat i l'anàlisi de l'acció socioeducativa en diferents contextos i àmbits de l'educació social.
6. Desenvolupar la capacitat crítica i la responsabilitat ètica en la investigació i l'acció social i educativa per reflexionar sobre la pràctica professional que s'insereix en les accions de la vida quotidiana i en els processos de canvi social.

2. EXPLICACIÓ DE L'EXPERIMENTACIÓ

2.1. Agents implicats

Professorat de les dinàmiques de grup i de treball cooperatiu

Pere Pujolàs i Maset

Àngel Serra i Jubany

Pilar Prat i Viñolas

Professorat de les assignatures

Lluís Casas i Casals

Coneixement de l'Entorn

Jordi Collet i Sabe

Sociologia i Antropologia Social

Teresa Puntí i Jubany

Llengua, Societat i Educació

Joan Soler i Mata

Teories i Institucions Contemporànies d'Educació

Pilar Prat i Viñolas

Psicologia Social i de les Organitzacions

Sandra Espino i Datsira

Psicologia del Desenvolupament

Sandra Costa i Camara

Educació Permanent

Núria Simó i Gil

Didàctica General

Institucions o programes 2007-2008:

Centre d'Educació d'Adults de Centelles (Centre de Formació Permanent Osona Sud)

Centre Obert de Ponent de Granollers

Programa d'inserció sociolaboral amb joves a Torelló

Centre penitenciari de Girona

Centre Residencial d'Acció Educativa Santa Llúcia de Sobremunt (Osona)

Comunitat terapèutica Dianova Can Perellada de l'Ametlla del Vallès

Residència de Gent Gran i Centre de Dia Can Planoles de Roda de Ter

Centre Cívic Frederica Montseny de Manlleu

2.2. Descripció dels continguts

Índex del treball

Continguts de la primera part (primer quadrimestre)

0. Presentació (tutor/a del grup)
1. Metodologia de recollida de dades (tutor/a del grup)
2. Context del projecte o la institució
 - 2.1. La demografia i l'entorn socioeconòmic
(Coneixement de l'Entorn. Primer quadrimestre)
 - 2.2. L'entorn social i cultural del projecte o la institució
(Sociologia i Antropologia Social. Primer quadrimestre)
 - 2.3. La situació sociolingüística del projecte o la institució
(Llengua, Societat i Educació. Primer quadrimestre)
3. Descripció i anàlisi del projecte o de la institució
 - 3.1. Breu presentació de la institució
 - 3.2. El projecte educatiu institucional
 - 3.3. L'espai físic i els equipaments
 - 3.4. L'organització i el funcionament
 - 3.5. La pràctica educativa i la intervenció de l'educador social
(Teories i Institucions Contemporànies de l'Educació. Primer quadrimestre)
4. Relacions del projecte o la institució amb l'entorn
(Coneixement de l'Entorn. Primer quadrimestre)
5. Valoració final i conclusions (tutor/a del grup)
6. Bibliografia (tutor/a del grup)

Continguts de la segona part (segon quadrimestre)

0. Presentació (tutor/a del grup)
1. Metodologia de recollida de dades (tutor/a del grup)
2. Estudi dels educands del projecte o la institució
 - 2.1. El perfil psicològic de les persones a través del cicle vital
(Psicologia del Desenvolupament. Segon quadrimestre)
 - 2.2. Històries de vida: els processos educatius
(Educació Permanent. Segon quadrimestre)
3. Mirada de gènere del projecte o la institució (Psicologia Social. Segon quadrimestre)
4. Diagnòstic de les necessitats del projecte o la institució
(Didàctica General. Segon quadrimestre)
5. Proposta d'acció educativa (Didàctica General. Segon quadrimestre)
 - 5.1. Planificació d'una proposta pel grup del projecte o la institució
 - 5.1.1. Justificació
 - 5.1.2. Finalitats i objectius
 - 5.1.3. Planificació d'activitats educatives
 - 5.1.4. Activitats d'avaluació
 - 5.2. Aplicació de la proposta d'acció educativa
 - 5.3. Valoració didàctica de la proposta d'acció educativa planificada
6. Projecte educatiu individual (Educació Permanent. Segon quadrimestre)
7. Autoavaluació del treball en equip(tutor/a del grup)
8. Valoració final i conclusions (tutor/a del grup)
9. Bibliografia (tutor/a del grup)

2.3. Descripció del procediment i la metodologia utilitzats

1. El guió del treball

D'acord amb les assignatures implicades i el quadrimestre, s'elabora el guió de treball (vegeu l'apartat 3.2).

2. La tria de les institucions

La coordinació dels estudis s'encarrega de buscar institucions susceptibles de ser analitzades. Es tracta de preveure'n el nombre tenint en compte la diversitat d'àmbits, les dimensions del grup classe (uns quaranta-cinc estudiants), la quantitat d'equips de treball que puguin sortir-ne (un màxim de vuit, d'entre cinc i sis membres), i les possibilitats d'elecció d'acord amb els seus interessos. No hi pot haver més d'un grup treballant la mateixa institució i per això és convenient que hi hagi més oferta de la necessària per tal de possibilitar-ne la tria.

3. La constitució dels equips de treball

En pràcticament totes les professions, el treball en equip ha esdevingut un element essencial. Es tracta d'una competència professional que s'ha d'ensenyar. És, però, una competència que, com totes les habilitats socials de caire procedimental, s'aprèn a partir de la pràctica: la millor manera d'aprendre a treballar en equip és fer treballs d'equip.

Amb aquest objectiu es planteja la formació d'equips de treball cooperatiu per a la realització del treball. Els equips es formen, seguint els principis de l'aprenentatge cooperatiu, de manera heterogènia (en el sentit que com més habilitats tinguin, en el seu conjunt, els membres d'un mateix equip, millor podran fer els diferents treballs) i de forma estable (perquè aprendre a treballar en equip requereix el seu temps i hauran de durar tot el curs acadèmic).

Durant les primeres setmanes del curs acadèmic es planteja als estudiants tot un seguit d'activitats de coneixement personal i de dinàmica de grups que culmina amb una introducció a l'aprenentatge cooperatiu. En aquesta part se'ls expliquen els conceptes bàsics, es defineixen les característiques dels equips d'aprenentatge cooperatiu, es treballen les habilitats socials fonamentals per treballar en equip, es planteja la necessitat de definir rols i distribuir càrrecs dins l'equip i es proposen algunes tècniques d'aprenentatge cooperatiu. Al final d'aquest procés hi ha la constitució de grups d'un màxim de sis persones, un grup per a cadascuna de les institucions o projectes. A cada grup, a més, se li adjudica un tutor, que és un dels membres de l'equip de professorat de primer curs. Aquest professor farà el seguiment específic del procés de treball de l'equip (vegeu l'apartat 3.4) i cada professor, el dels continguts de cada apartat.

4. Els contactes amb les institucions o els projectes

A l'inici de curs hi ha una trobada conjunta entre els representats de les institucions, la coordinació dels estudis i tot el professorat implicat de primer curs. És una bona oportunitat per intercanviar idees, suggeriments i propostes respecte a la tasca que caldrà fer, ja sigui des de la institució (acollida dels estudiants, disponibilitats dels educadors i possibilitats d'accés als educands, nombre de trobades, documentació administrativa que es consultarà, etc.) com des dels estudis (característiques del treball, paper dels estudiants i del professorat).

Un cop s'han constituït els grups i aquests han triat la institució, el tutor és l'encarregat de posar els alumnes i el centre en contacte. Així, les institucions tenen una persona de referència, i l'equip, la seguretat de poder començar el projecte. A partir d'aquí, la iniciativa anirà a càrrec del grup, que serà el responsable de posar-se en contacte novament amb el centre, i de planificar un mínim de dues visites per quadrimestre per recollir informació. Prèviament, cal que cada equip prepari les eines de recollida de dades (guions d'entrevistes, observació, planificació de les fonts documentals necessàries, forma de recollida de les notes de camp, etc.) per

poder aprofitar al màxim les visites. La primera es fa només amb els educadors i dependrà de les característiques de cada institució que es pugui accedir més endavant als educands.

S'insisteix en la necessitat que els grups siguin respectuosos amb la dinàmica de treball de les institucions i que no interfereixin en la tasca dels professionals del centre. Són els responsables de la institució els que indiquen la forma d'entrar-hi i el contacte que es podrà tenir amb els usuaris. L'experiència ens demostra que els equips són curiosos respecte a aquestes condicions i que no hi sol haver problemes.

5. El pla de treball

La informació recollida servirà per fer cada una de les parts escrites del treball, una a cada quadrimestre, d'acord amb les assignatures implicades i els seus continguts respectius. El professorat de cada assignatura orienta els equips sobre l'extensió i el contingut de cada un dels apartats a les sessions de treball dirigit i a les tutories. En alguns apartats és necessari un guió de treball més concret. En d'altres, és suficient l'índex general. Cada part es lliura al final del quadrimestre i els grups han de presentar-ne un únic exemplar. A final de curs, i ara de forma global, els equips han de fer una presentació oral del treball. Cada grup disposa d'un màxim de trenta minuts per exposar a la resta de grups i al professorat del curs els resultats obtinguts de cadascuna de les parts i els apartats del treball.

2.4. Descripció de l'avaluació

Es fan dues avaluacions conjuntes i transversals, una a cada quadrimestre. Pel que fa a l'avaluació de resultats, es té en compte el treball escrit resultant de cada part (que tot el professorat ha llegit i ha valorat) i la seva exposició oral, a final de curs. En aquest treball cada professor determina la nota del treball fixant-se principalment en els apartats comuns del treball i en els específics corresponents a la seva assignatura.

Sobre l'avaluació del procés, el professorat, en el marc de la seva assignatura i a partir de les sessions de treball dirigit i de les tutories, fa un seguiment de la tasca dels grups. El tutor de cada equip, a més, està en disposició d'aportar a l'avaluació final la seva visió, confrontada amb mateix grup, sobre la seva dinàmica de treball, és a dir, sobre el seu procés d'aprenentatge d'acord amb els criteris següents:

1. Grau de compliment individual en l'assistència a les reunions acordades (amb els membres del grup, amb les visites al centre, amb el tutor o la tutora).
2. Grau de responsabilitat individual en el compliment de les tasques adjudicades (puntualitat a l'hora de portar la feina feta, assumir la responsabilitat en diferents tasques).
3. Capacitat de cada membre per posar en comú les aportacions individuals (acceptació de les observacions dels altres membres del grup en les tasques que cadascú ha dut a terme).
4. Habilitat de l'equip per millorar el treball conjunt, fruit de l'intercanvi de tots els participants (assertivitat a l'hora de fer comentaris de la feina que han fet els altres).
5. Capacitat per desenvolupar estratègies de resolució de conflictes de forma constructiva (capacitat per parlar els conflictes amb els membres del grup, i trobar possibles solucions a les situacions conflictives).
6. Capacitat per revisar el funcionament de l'equip i establir objectius de millora (compromisos que assumeix cada membre del grup).

A partir de totes aquestes informacions, el professorat consensua una nota, que serà la mateixa per a cadascuna de les assignatures implicades en cada part del

treball. El pes d'aquesta qualificació serà diferent en la qualificació final de cada assignatura, ja que dependrà dels diferents aspectes que en configuren l'avaluació.

3. CRITERIS I ORIENTACIONS PER A LA POSADA EN PRÀCTICA

3.1. Criteris i orientacions de caràcter didàctic

El tutor i l'organització del treball en equip

Ja s'ha fet referència al paper del tutor en la fase d'organització del treball. Ara bé, la seva tasca continua, ja que es recomana que tingui un mínim de tres reunions al llarg del curs amb els seus tutorats. La primera trobada va en la línia de conèixer el grup i les seves característiques, estar al corrent de les formes d'organitzar-se (qui fa de secretari o secretària, qui fa de coordinador/a) i del repartiment dels càrrecs al llarg del quadrimestre. És en aquest moment quan cal pactar el pla d'equip i fer-los adonar de la importància de prendre acords, d'acomplir-los i, si escau, de fer-los constar en acta. Se'ls dóna indicacions sobre els apartats del treball i s'assegura que, a grans trets, entenguin els apartats del guió.

L'objectiu de la segona reunió és fer el seguiment del grup: s'avalua com han evolucionat els càrrecs i es comenten les problemàtiques que han sorgit, sobretot pel que fa a l'organització, a la relació entre ells i a les dificultats en la realització de la feina. La tercera reunió ha de ser d'avaluació de la forma de treball del grup. Es tracta de valorar els aprenentatges/desaprenentatges realitzats i de reflexionar sobre l'evolució de l'equip. Però la mateixa dinàmica dels grups i l'accessibilitat als tutors, tant per tarannà com per possibilitats estructurals (la importància de l'espai horari de la tutoria, vegeu l'apartat 4.2), fan que aquestes trobades proliferin al llarg del curs. És habitual que els tutors es trobin tot sovint amb els estudiants i fins i tot n'hi ha que hi tenen reunions setmanals. Tot depèn de les necessitats dels equips i de la conveniència de seguiment detectada pel tutor.

El professorat i el pla de treball de cada assignatura

També hem comentat que el professorat es fa càrrec d'orientar els grups sobre els apartats corresponents a cada assignatura. Saber quins continguts s'han de treballar també demana conèixer les eines de recollida d'informació. Després de la constitució dels grups, de la tria de la institució i un cop s'han comentat els apartats des de les diferents assignatures, es fa una atenció especial a la metodologia tenint en compte que es tracta d'un treball d'observació i d'anàlisi que demana elaborar, també, propostes d'intervenció. Així, es fan sessions específiques sobre les possibilitats que ofereixen les entrevistes i les enquestes, sobre les característiques del diari de camp, sobre què s'ha de tenir en compte en una observació directa i quina és la documentació administrativa que convindrà consultar. A partir d'aquí, cada grup comença a treballar buscant informació prèvia sobre l'àmbit i la institució triats, procés que tindrà la seva prova de foc en la primera visita.

El paper de les institucions

La col·laboració de les institucions és fonamental. En general els centres, conscients de la tasca que se'ls encomana, ofereixen tot tipus de facilitats als estudiants per accedir a la informació que els cal. Des de la primera visita, els equips poden entrevistar-se amb els responsables i educadors dels centres, consultar-ne la documentació, conèixer les seves instal·lacions, etc. però cada cop es fan més evidents les dificultats per interactuar amb els educands. Depèn molt dels centres i les característiques dels seus usuaris, però de vegades hi ha equips que no arriben a estar-hi en contacte. Això no seria un inconvenient si no fos que hi ha apartats del treball on el coneixement dels destinataris, a grans trets, és molt important,

sobretot pel fet que l'observació ha de donar lloc a propostes d'intervenció que, si fos possible, serien molt interessants de portar a terme. Som conscients que hi ha tot un seguit d'aspectes que s'han de preservar, sobretot si es tracta de centres on els usuaris són menors d'edat, però hi ha equips que viuen aquestes circumstàncies amb certa inquietud.

El paper dels estudiants

Són els actors principals del projecte. Des del primer moment se'ls demana compromís i responsabilitat i totes les accions van encaminades a potenciar un seguit de competències que els han d'ajudar a ser bons professionals. Però aquest camí no és fàcil. S'han de tenir en compte molts factors. Un dels més significatius és que des del primer quadrimestre de la carrera han de començar a treballar de forma coordinada i estable amb uns companys que encara no coneixen prou i amb els quals faran tot el trajecte. Tots han de trobar el seu lloc en els grups, anar assumint responsabilitats i, encara que tenen el suport del tutor, aquesta tasca només la poden fer ells.

3.2. Criteris i orientacions de caràcter organitzatiu

Tenint en compte els requeriments de la implantació del crèdit europeu, la dinàmica de treball del professorat i de l'alumnat universitaris s'ha transformat. El fet de ser més conscients de les tasques dels estudiants, tant a dins com a fora de l'aula, condiona els plans i els espais (temporals i físics) de treball. Aquí és on rau un dels punts clau de l'experiència. Els equips disposen d'espais de temps suficientment amplis per trobar-se i treballar: les tardes dels dijous. En el moment de confegir els horaris s'han disposat tot un seguit de tutories en aquesta franja temporal, de manera que els estudiants, si no tenen tutories individualitzades, poden utilitzar-la per fer tasques de treball personal o grupal, i fins i tot per fer les visites a les institucions. Part de l'èxit està condicionat per la bona planificació i l'aprofitament que es faci d'aquests espais.

Els equips de treball també disposen d'un espai virtual on comparteixen els recursos i el procés d'elaboració del treball. Aquest espai és compartit amb el tutor de cada grup de treball.

3.3. Criteris i orientacions de caràcter relacional

La relació entre les institucions i el professorat que participa en l'experiència es porta des de la coordinació dels estudis d'Educació Social.

Les institucions que hi participen són centres que formen part de la xarxa de pràctiques de la facultat i amb els quals s'ha signat un conveni de col·laboració específic.

Al final de l'experiència cada centre rep una carta d'agraïment per la seva col·laboració.

3.4. Recursos

Entre tot el professorat que participa en l'experiència s'ha elaborat un dossier d'eines de recollida d'informació amb la finalitat de compartir criteris metodològics a l'hora de desenvolupar el treball interdisciplinari.

També s'ha desenvolupat un material sobre els principis del treball cooperatiu.

Títol de l'experimentació	Converses de l'animació sociocultural
Assignatura	Programes d'Animació Sociocultural
Titulació	Educació social
Professors que imparteixen l'assignatura	Joan Vera
Universitat i facultat	Universitat de Vic, Facultat d'Educació

1. IDENTIFICACIÓ DE L'EXPERIMENTACIÓ

1.1. Competències que es treballen amb l'experimentació

- X** Projectar l'educació com una tasca comunitària i, alhora, projectar les funcions del professional de l'educació com un treball en xarxa.
- X** Incorporar el territori en l'acció educadora i l'acció educadora en el territori.
- X** Conèixer el mapa de professionals i funcions professionals que desenvolupen la seva acció en un territori.

1.2. Breu descripció de l'experimentació

En el marc de l'assignatura de Programes d'Animació Sociocultural (ASC) s'organitza un cicle de debats o converses i una taula rodona amb els agents implicats en l'animació sociocultural en el barri de l'Erm de Manlleu. Les converses i la taula rodona es duen a terme al casal cívic del barri.

Partint de la base que l'animació sociocultural és una pràctica contextualitzada, es tracta d'identificar els agents implicats i les relacions que s'estableixen entre ells i descobrir les possibilitats del treball en xarxa.

Les converses de l'animació sociocultural són un dels pilars de l'assignatura, juntament amb el treball de grup sobre l'anàlisi o la creació d'un projecte d'ASC, que és de lliure elecció.

2. EXPLICACIÓ DE L'EXPERIMENTACIÓ

2.1. Agents implicats

- Estudiants de tercer curs d'Educació Social
- La regidora de Cultura de l'Ajuntament de Manlleu (Osona)
- La gerent de l'Institut de Desenvolupament de l'Erm (IDE)
- El tècnic de Joventut del Consell Comarcal d'Osona
- La coordinadora tècnica del Casal Cívic Frederica Montseny de Manlleu
- L'educadora social del Pla de millora de barris
- Un animador i cantautor
- Un representant de l'empresa Vespella - Serveis Educatius
- Dos representants de l'àmbit associatiu del barri de l'Erm de Manlleu

2.2. Descripció dels continguts

Es treballen els eixos temàtics de:

- L'aproximació a la realitat social i cultural del barri de l'Erm.
- La definició de les tasques i els objectius de cadascun dels agents socioculturals.
- Les debilitats, les amenaces, les fortaleces i les oportunitats de la pràctica de cadascun dels agents.
- Les contradiccions de l'ASC.
- L'oportunitat del treball en xarxa.

Les converses intenten respondre les qüestions següents:

- Quin és el projecte polític d'un regidor/a d'un ajuntament? Quins programes i projectes cal prioritzar?
- Entre la pràctica i la utopia. Què vol i què pot fer un/a tècnic/a de Joventut / Cultura / Educació que, des d'un ajuntament, treballa en l'àmbit de l'animació sociocultural?
- Quin paper juguen les associacions en l'ASC?
- El grup d'animació sociocultural «navega» entre el voluntariat i la professionalització?
- Com es fa compatible «ser empresa i guanyar-se la vida» i desenvolupar els objectius de l'ASC?
- Hi ha competència i / o complementarietat entre els diferents protagonistes?
- Quin és el paper dels ciutadans i les ciutadanes?
- Quina és la funció de l'animador sociocultural?
- Altres

2.3. Descripció del procediment i la metodologia utilitzats

L'assignatura s'estructura en tres parts:

- En un principi i des d'una metodologia inductiva, partim de l'experiència i dels coneixements dels alumnes en l'ASC.
- En un segon moment, treballem entorn dels conceptes i les definicions sobre *animació sociocultural* existents.
- En tercer lloc, les converses permeten fer un treball de síntesi individual i de grup que relacionem amb el treball que ha escollit cada grup.

Les converses i la taula rodona estan organitzades per un grup d'alumnes que voluntàriament han escollit aquest treball. El professor acompanya el procés de planificació, la implementació i l'avaluació de l'acció.

Aquest cicle de converses i taula rodona està obert a persones, entitats i institucions vinculades, directament o indirectament, a l'ASC.

2.4. Descripció de l'avaluació

L'avaluació es planteja a diferents nivells:

- a) L'avaluació dels estudiants es fa a partir de les tutories individuals i en les classes de treball dirigit quan es relaciona amb el treball de cada grup.
- b) L'avaluació del procés es fa, sobretot, amb el grup organitzador.

c) L'avaluació de l'experiència es fa al final de les converses amb tot el grup classe i al final de trimestre amb una prova escrita que planteja els diferents interrogants que s'han esmentat a l'apartat 3.2.

3. CRITERIS I ORIENTACIONS PER A LA POSADA EN PRÀCTICA

3.1. Criteris i orientacions de caràcter didàctic

Les converses i la taula rodona (un total de sis sessions) tenen lloc al Casal Cívic Frederica Montseny de Manlleu. Prèviament es fa una visita guiada al barri amb l'educadora social del Pla de millora de barris.

El grup d'alumnes responsable de l'organització edita un material audiovisual que formarà part dels recursos didàctics de la universitat.

3.2. Criteris i orientacions de caràcter organitzatiu

Els alumnes participen directament en la planificació de l'activitat i es relacionen directament amb els agents socials i culturals del barri.

3.3. Criteris i orientacions de caràcter relacional

Caldria vincular d'una manera més efectiva les converses a altres assignatures i a les activitats que promou la Universitat com a institució.

3.4. Recursos

BESNARD, P. (1994). *L'animador sociocultural*. Barcelona: Edicions Pleniluni.

CARITAS ESPAÑOLA (1996). *Tercer Sector*. Documentació Social.

DELGADO, M. (2005). *Elogi del vianant: Del 'model Barcelona' a la Barcelona real*. Barcelona: Edicions de 1984.

FUNDACIÓ LA CAIXA (2007). *Bones pràctiques en la gestió del voluntariat*. Barcelona: Obra Social "La Caixa".

MARCHIONI, M. (1985). *Planificación social y organización de la comunidad*. Madrid: Editorial Popular.

NAVARRO, S. (2004). *Redes sociales y construcción comunitaria*. Madrid: Editorial CCS.

SÁNCHEZ, M. (1991). *La participación: Metodología y práctica*. Madrid: Editorial Popular.

SÁNCHEZ, J. (coord.) (2000). *Participació ciutadana i govern local: Els Consells ciutadans*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill i Editorial Mediterrània.

El Fòrum, un espai obert per al debat sobre temes d'actualitat i/o relacionats amb l'animació sociocultural.

Títol	Màster en Pedagogia Social i Comunitària: lideratge de la transformació socioeducativa
Assignatura	Màster en Pedagogia Social i Comunitària: lideratge de la transformació socioeducativa (màster oficial, primera edició)
Titulació	Màster en Pedagogia Social i Comunitària
Professorat implicat	<i>Professorat de Blanquerna:</i> Mireia Civís, Jordi Longás, Jordi Riera , Carme Boqué, Frederic Company, Sergi Corbella, Annabel Fontanet, Anna Pagés, Francesc Torralba, Anna Vilaregut i Carles Virgili <i>Professorat de l'IF Pere Tarrés:</i> Jesús Vilar , Anna Berga, Manel Capdevila i Paco López
Facultat	FPCEE Blanquerna (URL) i IF Pere Tarrés (URL)

DISSENY DE L'EXPERIÈNCIA ¹	
Objectius	- Garantir que els estudiants adquireixin un perfil professional amb capacitat per planificar i portar a terme actuacions socioeducatives, amb un grau altament especialitzat, en situacions individuals, de grup i institucionals i amb capacitat per intervenir en persones al llarg de tot el cicle vital. - Garantir als estudiants un perfil investigador que els permeti generar coneixement científic de qualitat per analitzar i portar a terme investigacions altament especialitzades en aquest àmbit. - Proporcionar formació avançada en aspectes epistemològics relatius a l'adquisició de coneixement en l'àmbit de la pedagogia social, proporcionant una formació avançada en metodologia, tècniques i procediments que permetin interpretar i dissenyar treballs d'investigació en pedagogia social. - Proporcionar un coneixement especialitzat i una perspectiva reflexiva en els aspectes clau que defineixen la professió socioeducativa i promoure competències que capacitin els estudiants per a l'estudi independent i autònom al llarg de la vida. Oferir oportunitats per a l'adquisició i la pràctica de models d'intervenció socioeducativa innovadores des del paradigma de

¹ Cal fer constar que ens trobem davant una experiència que en si mateixa es fonamenta en el treball en xarxa i defensa una línia de treball relativament nova des d'un plantejament de formació: només podrem respondre al repte socioeducatiu actual des d'una coresponsabilitat educativa real amb base a un bon lideratge. Per això aquest màster forma persones amb competències per dur a terme un bon treball en xarxa i liderar-lo. Tanmateix, es fa palesa la dificultat d'acotar l'experiència per raons de la seva novetat (primera edició del màster) i magnitud (no es tracta d'una experiència concreta i puntual en el marc d'una assignatura). En aquest sentit, alguns dels paràmetres de l'experimentació (procediment, avaluació, etc.) resten relativament oberts i pendants d'acabar d'acotar en el transcurs del mateix màster.

	desenvolupament comunitari i en xarxes sistèmiques d'intervenció, i en aquest nou marc desenvolupar les competències clau per al lideratge de projectes, programes i institucions. 6. Proporcionar coneixements i instruments d'anàlisi per ser capaços de detectar noves necessitats i desenvolupar projectes i programes d'innovació en els camps emergents de la pedagogia, promovent el pensament crític i ètic, així com les actituds mediadores inherents al perfil professional. 7. Capacitar per a l'exercici professional de la mediació, segons allò establert en la Llei d'1/2001, de 15 de març, de mediació familiar de Catalunya.²
Procediment	De manera global, el màster respon al repte del lideratge de xarxes de coresponsabilitat socioeducativa. Tanmateix, hi ha tres mòduls que específicament posen l'èmfasi en aquesta qüestió, de manera que hi posarem l'accent: <i>Mòdul 1. Formació avançada en Pedagogia Social i Comunitària</i> • Pedagogia social i desenvolupament comunitari • Acció socioeducativa en contextos crítics i/o emergents • Disseny, implementació i avaluació de la transformació educativa <i>Mòdul 2. Pràcticum</i> • Estada de pràctiques en centres de treball o grups de recerca • Projecte d'intervenció o de recerca • Seminari <i>Mòdul 3. Lideratge de la transformació socioeducativa</i> • Lideratge de la transformació socioeducativa • Acció mediatra en contextos comunitaris • Desenvolupament comunitari i territori: xarxes locals de coresponsabilitat socioeducativa De manera coherent amb els objectius del màster, les tasques que s'encomanin incidiran en el treball en xarxa tant teòricament com metodològicament (estudi de casos des de pràcticum, simulació d'algun projecte, etc.).
Sistema de relacions (intern, amb l'entorn)	Distingim diferents sistemes de relacions: —Entre estudiants (en petit grup i en gran grup) —Universitat i centres de pràctiques (delimitació de projectes) —Estudiants i tutors dels centres de pràctiques (posada en pràctica de projectes)

² El màster, mitjançant el desplegament de la part comuna obligatòria i el mòdul optatiu de mediació, permet obtenir l'habilitació com a persones mediadores pel Centre de Mediació Familiar de Catalunya a tots aquells estudiants que hagin superat els crèdits corresponents i hagin exercit un mínim de tres anys d'experiència professional en els últims cinc en els àmbits compresos en l'educació social, el treball social, la pedagogia, la psicologia i l'advocacia.

	—Entre professors de diferents assignatures (<i>team teaching</i>) —El mateix que reflecteix el centre de pràctiques (per exemple, oficina d'un PEC, ajuntament que implementa XEL, etc.) —Universitat experts/referents (experts convidats) —Estudiants i bones pràctiques (visites a centres o experiències per part dels estudiants)
Sistema d'avaluació de l'experiència	S'avaluarà l'objectiu número 5 a partir de: 1. La delimitació d'un conjunt d'indicadors corresponents a l'objectiu 5 (amb base al document de bases del projecte TRAMA). 2. La valoració del grau d'assoliment dels diferents indicadors a partir de : —La reunió de revisió amb tot el claustre del professorat implicat. —El registre de camp de cadascun dels professors. —Inventari d'accions, tasques, projectes, etc. desenvolupats al llarg del màster.